

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра педагогіки

«Допущено до захисту»

В.о. завідувача кафедри

_____ Лаврентьєва О.О.

«__» _____ 2024 р.

Реєстраційний № _____

«__» _____ 2024 р.

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ
ТЕХНОЛОГІЙ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ЯК
ЗАСОБУ РОЗВИТКУ ЇХ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ**

Магістерська робота студента
групи: ЗОПНМ-23

Ступінь вищої освіти: магістр
спеціальності: 011 Освітні, педагогічні
науки

Гришина Віктора Володимировича
Керівник: кандидат педагогічних наук,
доцент, Макаренко І.Є.

Оцінка:

Національна шкала _____

Шкала ECTS ___ Кількість балів _____

Голова ЕК _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

Члени ЕК

_____ (підпис) (прізвище, ініціали)

_____ (підпис) (прізвище, ініціали)

_____ (підпис) (прізвище, ініціали)

_____ (підпис) (прізвище, ініціали)

ЗАПЕВНЕННЯ

Я, *Гришин Віктор Володимирович*, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності. Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавав і не одержував недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомлений. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЯК ІНСТРУМЕНТУ РОЗВИТКУ ЇХ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	9
1.1. Сутність поняття «профорієнтаційна компетентність вчителя» у науково-педагогічній літературі.....	9
1.2. Особливості технологій практико-орієнтованого навчання як інструменту розвитку профорієнтаційної компетентності майбутніх учителів.....	26
Висновки до першого розділу.....	31
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДНА ПЕРЕВІРКА СТАНУ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ ЇХ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ (НА ПРИКЛАДІ КРИВОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ).....	33
2.1. Характеристика закладу вищої педагогічної освіти.....	33
2.2. Аналіз стану поточної готовності майбутніх учителів до використання технологій практико-орієнтованого навчання як засобу розвитку їх профорієнтаційної компетентності.....	39
Висновки до другого розділу.....	48
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ ЇХ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	51

3.1. Організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх учителів до використання технологій практико-орієнтованого навчання як засобу розвитку їх профорієнтаційної компетентності.....	51
3.2. Методичні рекомендації щодо підвищення стану готовності майбутніх учителів до використання технологій практико-орієнтованого навчання як засобу розвитку їх профорієнтаційної компетентності.....	63
Висновки до третього розділу.....	80
ВИСНОВКИ.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	83
ДОДАТКИ.....	93

ВСТУП

Актуальність дослідження. Нині особливо значущою є проблема нагальної нестачі професійних кадрів різного рівня. Ця проблема виходить за межі конкретних галузей і відчутна у багатьох сферах діяльності. Значний розрив між теорією, яку вивчають в освітніх закладах, і практикою, яку зустрічають у реальному житті, призводить до демотивації здобувачів освіти. Значна кількість з них втрачають мотивацію, не розуміючи, навіщо вони вивчають певний матеріал, який, на перший погляд, не має жодного практичного застосування.

Це, в свою чергу, призводить до формування спотвореного сприйняття майбутньої професії та невідповідності між реальністю і уявною картиною, яка сформувалася в свідомості учнів. Як результат, ми спостерігаємо статистику розчарувань та змін професійного напрямку, коли освітній профіль обрано не на підставі реальних перспектив та можливостей, а на основі ідеалізованих уявлень.

У цьому контексті важливою стає роль технологій практико-орієнтованого навчання та використання інтерактивних методів, які дозволяють студентам-майбутнім учителям отримувати реальний досвід і відчувати себе частиною майбутньої професійної галузі, виходячи з практичного аспекту. Відповідно, забезпечення зв'язку між теорією та практикою в освітньому процесі стає одним із ключових завдань для підготовки кваліфікованих кадрів, які будуть готові до викликів сучасного ринку праці.

Зв'язок між застосуванням технологій практико-орієнтованого навчання і формуванням у майбутніх учителів профорієнтаційної компетентності є ключовим аспектом сучасної педагогічної науки. Практико-орієнтоване навчання забезпечує інтеграцію теоретичних знань з практичною діяльністю, що є основою для формування в майбутніх педагогів необхідних професійних компетенцій, зокрема профорієнтаційної компетентності.

Застосування практико-орієнтованих технологій вимагає від студентів глибокого аналізу власних дій та прийнятих рішень, що формує їхню здатність оцінювати й коригувати свої педагогічні підходи. Профорієнтаційна компетентність включає вміння аналізувати освітні потреби учнів та допомагати їм у виборі професійного шляху, що також розвивається через систематичну рефлексію.

Сучасний стан освітнього процесу, нагальна необхідність кваліфікованих кадрів в усіх сферах суспільства, потреба формування в найкоротші терміни активного та свідомого громадянина зумовили вибір теми магістерського дослідження: **«Підготовка майбутніх учителів до використання технологій практико-орієнтованого навчання як засобу розвитку їх профорієнтаційної компетентності»**.

Мета дослідження – виокремити та теоретично обґрунтувати організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх учителів до використання технологій практико-орієнтованого навчання як засобу розвитку їх профорієнтаційної компетентності.

Для реалізації поставленої мети в процесі дослідження були сформульовані такі **завдання**:

- 1) визначити ступінь розробленості проблеми дослідження в педагогічній теорії та практиці, уточнити понятійний апарат дослідження;
- 2) виявити та проаналізувати стан досліджуваної проблеми у сучасній практиці роботи Криворізького державного педагогічного університету;
- 3) виокремити та теоретично обґрунтувати організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх учителів до використання технологій практико-орієнтованого навчання як засобу розвитку їх профорієнтаційної компетентності;
- 4) розробити методичні рекомендації щодо підвищення рівня готовності майбутніх учителів до використання технологій практико-орієнтованого навчання як засобу розвитку їх профорієнтаційної компетентності.

Об'єкт дослідження – розвиток профорієнтаційної компетентності майбутніх учителів.

Предмет дослідження – використання майбутніми вчителями технологій практико-орієнтованого навчання як засобу розвитку їх профорієнтаційної компетентності.

Реалізація зазначеної мети та розв'язання поставлених завдань здійснювалися через застосування таких **методів дослідження**:

– *теоретичні*: порівняльний, системний аналіз, узагальнення, класифікація теоретичних і дослідних даних з метою визначення ступеня розробленості проблеми дослідження в педагогічній теорії та практиці, обґрунтування організаційно-педагогічних умов підготовки майбутніх учителів до використання технологій практико-орієнтованого навчання як засобу розвитку їх профорієнтаційної компетентності;

– *емпіричні*: бесіда, анкетування здобувачів освіти-майбутніх учителів з метою виявлення стану їх поточної готовності до упровадження практико-орієнтованих технологій навчання, а також задля розроблення методичних рекомендацій щодо підвищення рівня цієї готовності до використання технологій практико-орієнтованого навчання як засобу розвитку їх профорієнтаційної компетентності;

– *статистичні*: кількісний і якісний аналіз фактичного матеріалу, отриманого у процесі дослідження, який забезпечує достовірність результатів наукового пошуку.

Практична значущість роботи: матеріали дослідження можуть бути використані у програмах підвищення кваліфікації вчителів та у створенні освітніх програм підготовки майбутніх учителів тощо.

Результати дослідження зможуть також допомогти ідентифікувати потенційні проблемні моменти в процесі підготовки майбутніх учителів, а також визначити можливі шляхи для покращення якості освіти і підготовки фахівців цієї галузі. Окрім цього, аналіз отриманих результатів дослідження

допоможе визначити, наскільки необхідно переглядати та модернізувати навчальні програми та підходи, щоб вони відповідали сучасним вимогам і реаліям освітнього процесу

Структура і обсяг роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів та висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 94 сторінки, з яких 82 сторінки основного тексту. Список використаних джерел містить 93 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЯК ІНСТРУМЕНТУ РОЗВИТКУ ЇХ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

1.1. Сутність поняття «профорієнтаційна компетентність вчителя» у науково-педагогічній літературі

Розвиток профорієнтаційної компетентності має важливе значення для сучасної освіти, оскільки сприяє формуванню у молоді здатності усвідомлено обирати професійний шлях, адаптуватися до змін на ринку праці та приймати відповідальні рішення щодо своєї кар'єри. Ця компетентність дозволяє розвивати навички самоаналізу, вміння оцінювати свої здібності та інтереси, а також розуміння вимог професійного середовища. У результаті, вона допомагає зменшити професійні помилки, підвищити рівень задоволеності обраною діяльністю та сприяє професійному зростанню в умовах динамічного суспільства. Наразі це вельми актуально для сьогоденного становища нашої держави.

Як зазначають, П. Дмитренко та І. Косяк, «профорієнтаційна компетентність, яка представляє системну особисту освіту, інтегруючи профорієнтаційні знання, уміння, практичний досвід, особисто-професійні якості, що забезпечують ефективність виконання профорієнтаційних функцій в майбутній професійній діяльності» [24, с. 41] має відображення в багатьох педагогічних роботах.

У свою чергу, В. Зінченко, анголошує, що «в умовах профільного навчання і необхідності формування індивідуальної освітньої траєкторії учня важливою складовою професійно-педагогічної компетентності є профорієнтаційна компетентність» [29, с. 34]. Це включає різноманітні аспекти: від здатності визначати індивідуальні здібності та інтереси учнів до розробки та

реалізації програм, спрямованих на допомогу учням у виборі майбутньої професії.

«Зокрема, профорієнтаційна компетентність передбачає вміння вчителя створювати сприятливе освітнє середовище, що стимулює учнів до самопізнання та особистісного розвитку. Таке середовище має включати можливості для учнів проявляти свої здібності та інтереси у різних сферах діяльності, а також отримувати зворотний зв'язок від вчителів та однолітків» [2, с. 26].

Учитель повинен володіти методами психодіагностики, які дозволяють визначати індивідуальні особливості учнів, їхні схильності та інтереси. «Професійна діагностика широко застосовується з метою оптимізації процесів професійного самовизначення особистості» [30, с. 30]. Ці методи включають використання тестів, опитувальників, спостережень та інших інструментів, що допомагають виявити потенціал кожного учня.

Крім того, вчитель повинен бути обізнаний із сучасними тенденціями ринку праці та освітніх послуг. Це включає знання про затребувані професії, умови праці в різних галузях, вимоги роботодавців та можливості для подальшого навчання. Разом із учнем має «дослідити регіональний та всеукраїнський ринок праці і спрогнозувати свою позицію на ньому, виробити індивідуальну професійну, соціальну, духовну, культурну траєкторію, успішно інтегруватися в суспільство» [63, с. 51]. Така обізнаність допомагає вчителю надавати учням актуальну інформацію про кар'єрні можливості та перспективи.

Важливим аспектом профорієнтаційної компетентності є здатність вчителя налагоджувати партнерські відносини з батьками, іншими педагогами та соціальними інститутами. Це сприяє створенню цілісної системи підтримки учнів у їхньому професійному самовизначенні. На думку Є. Єгорової та ін., «співпраця з батьками дозволяє вчителю отримувати додаткову інформацію про учнів, а також залучати їх до процесу профорієнтації. Інтерактивні (ділові та рольові) ігри, презентації професій тощо. З метою підвищення ефективності

проведення цих форм профорієнтаційної роботи до них залучаються батьки, представники різних професій, роботодавці» [28, с. 37].

Крім того, профорієнтаційна компетентність вчителя передбачає його здатність до рефлексії власної професійної діяльності. Вчитель повинен бути готовим до постійного професійного зростання та вдосконалення, аналізувати свої успіхи та невдачі, а також використовувати цей досвід для покращення своєї роботи. «Формування нової системи підвищення кваліфікації вчителів і керівників закладів освіти» – є складовою концепції Нової української школи» [46, с. 36].

Розглянемо вищезазначене більш детально і розгорнуто. Профорієнтаційна компетентність передбачає:

1. Знання у сфері профорієнтації.

1.1. Теоретичні основи профорієнтаційної роботи.

Включають знання про методи, стратегії та підходи до проведення профорієнтаційних заходів. Це може включати огляд основних теорій профорієнтації, таких як теорія вибору професії, теорія кар'єри, психологія розвитку та інші. Теоретичні основи профорієнтаційної роботи також можуть включати вивчення основних психологічних концепцій та методів, що лежать в основі процесу вибору професії та кар'єрного розвитку. Це охоплює аналіз факторів, які впливають на прийняття рішень у виборі професії, таких як індивідуальні риси особистості, внутрішні та зовнішні чинники впливу, а також етапи та стратегії розвитку кар'єри. Подальше вивчення психологічних аспектів може допомогти вчителям краще розуміти та адаптувати свою роботу до індивідуальних потреб учнів, що допомагає досягати більш успішних та задовільних результатів у процесі кар'єрного самовизначення. «З огляду на брак шкільних фахівців-профорієнтаторів та визначену законодавством нормативну чисельність психологів, залежно від кількості учнів, варто задіяти можливість залучення психологів і досвідчених педагогічних працівників із числа фахівців навчально-методичних (науково-методичних) центрів професійно-технічної

освіти, котрі, у тому числі, будуть виконувати функції професійного орієнтування» [62, с. 23].

Знання теоретичних основ профорієнтації також охоплює вивчення різних моделей та методів кар'єрного консультування, що дозволяють забезпечити індивідуальний підхід до кожного учня. Це може включати застосування холістичного підходу до кар'єрного консультування, який враховує як особистісні, так і професійні фактори розвитку учня. Дослідження в галузі профорієнтації також підкреслюють важливість врахування соціокультурного контексту та індивідуальних життєвих обставин учнів, що впливають на їхні професійні орієнтації та вибори.

Подальший розвиток теоретичних основ профорієнтаційної роботи включає інтеграцію міждисциплінарних знань, таких як соціологія праці, економіка освіти та психологія розвитку, що дозволяє забезпечити комплексний підхід до профорієнтаційної діяльності [32].

1.2. Знання про ринок праці.

Охоплює розуміння сучасних тенденцій та динаміки ринку праці, включаючи основні сектори, професійні напрямки, очікувані зміни в майбутньому та фактори, які впливають на зайнятість. Знання про ринок праці також включає аналіз специфіки різних галузей економіки та їх вплив на працевлаштування. Це означає вивчення ключових секторів, що визначають економіку країни, таких як промисловість, послуги, сільське господарство та інші. Також до цього входить аналіз специфічних професійних напрямків та їхніх перспектив, включаючи ринковий попит на різні види робіт, зарплатні очікування та можливості кар'єрного зростання. Крім того, вчителі повинні враховувати тенденції цифровізації, роботизації та інші технологічні зміни, які впливають на робочі місця та навички, необхідні для успішної кар'єри. Знання про ринок праці допомагає надавачам освітніх послуг надавати учням розгорнуті поради та підтримку у виборі оптимального шляху розвитку своєї кар'єри. «Це не тільки сприяє підвищенню якості освітнього процесу, але й

забезпечує викладачів актуальними знаннями та навичками, необхідними для підготовки майбутніх кваліфікованих фахівців» [66, с. 11].

1.3. Знання про професії.

Є критично важливим аспектом для правильного вибору кар'єри та подальшого професійного розвитку. Це включає в себе не лише розуміння різноманітності професій і їхніх характеристик, але й детальне знання про вимоги, обов'язки та можливості, які вони пропонують. Основними складовими цього знання є:

1) «типові обов'язки та задачі (Важливо розуміти, які саме обов'язки входять до робочого процесу в межах певної професії. Це допомагає майбутнім фахівцям визначити, чи відповідають ці обов'язки їхнім інтересам і здібностям. Наприклад, професія в ІТ-сфері може вимагати навичок програмування та аналізу даних, тоді як робота в сфері маркетингу може зосереджуватися на креативних стратегіях і кампаніях)» [56];

2) «умови праці» (Аналіз умов праці включає вивчення робочого середовища, фізичних і психічних навантажень, а також потенційних ризиків, пов'язаних із певною професією. Це може включати роботу в офісі, на виробництві або в польових умовах, що значно вплине на якість життя та кар'єрні перспективи) [53];

3) «можливості кар'єрного зростання» (Огляд можливостей кар'єрного зростання важливий для розуміння того, як професійна діяльність може розвиватися з часом. Це може включати перспективи підвищення кваліфікації, просування по службі або перехід на інші спеціалізації) [93];

4) «вимоги до професії» (для кожної професії існують специфічні вимоги, такі як рівень освіти, досвід роботи, навички та особисті якості. Наприклад, для медичних професій часто потрібна спеціалізована освіта і практика, тоді як для креативних спеціальностей важливіше мати портфоліо та креативні навички) [26];

5) «тренди та зміни» (Врахування сучасних трендів, таких як

цифровізація, автоматизація та глобалізація, є критично важливим для розуміння, як ці фактори можуть вплинути на різні професії та їхні вимоги. Наприклад, технологічні нововведення можуть створити нові професії або змінити вимоги до вже існуючих). «Спрогнозувати, яким буде майбутнє, складно, але реально. Ринок праці сьогодні докорінно змінюється завдяки технологіям. Та не варто бити на сполох: класичні професії не відмирають, а радше трансформуються» [84].

Знання про професії допомагає вчителям і консультантам надавати учням та студентам чітке уявлення про майбутні кар'єрні можливості, що є важливим для їхнього успішного професійного розвитку. Це дозволяє сприяти більш усвідомленому вибору кар'єри та допомагає уникнути помилок при плануванні професійного шляху.

Для успішного виконання різних професійних завдань, вимоги до професійних навичок та якостей розширюються на різноманітні аспекти, охоплюючи не лише загальні, але й специфічні вміння, необхідні для конкретних сфер діяльності. «Викладацька діяльність є досить поширеною сферою кар'єри. Щоб стати гідним вчителем, необхідно поєднувати «hard» і «soft» навички. Вчителі викладають у класі, розробляють плани уроків, спілкуються з учнями, батьками та колегами. Для всього цього вони повинні мати виняткові навички» [25]. Загальні навички включають такі важливі компоненти, як «ефективна комунікація, здатність до лідерства та управління командою, а також уміння працювати в команді, розв'язувати проблеми та приймати обґрунтовані рішення. Ці навички є фундаментом для успішної професійної діяльності незалежно від галузі» [там само].

Проте, в умовах постійно змінюваного ринку праці та зростання вимог до спеціалізації, особливе значення набувають специфічні технічні або професійні вміння. Наприклад, фахівці у галузі інформаційних технологій мають володіти такими навичками, як програмування, аналіз даних, розробка алгоритмів та кібербезпека. В той же час, маркетологи повинні мати глибокі знання в аналізі

ринку, розробці та реалізації рекламних стратегій, веденні маркетингових кампаній та дослідженнях споживачів.

Крім того, значну роль відіграють особисті якості, такі як відповідальність, стресостійкість, творчість, гнучкість та відкритість до нових знань. Ці якості дозволяють спеціалістам адаптуватися до нових викликів, працювати ефективно в умовах постійного стресу та знаходити інноваційні рішення для складних проблем.

Комбінація загальних та специфічних професійних навичок разом з розвитком особистих якостей формує кваліфікованих спеціалістів, здатних не лише виконувати свої завдання на високому рівні, але й досягати значних успіхів у своїй кар'єрі. Це підготовка до роботи в сучасних умовах, де вимоги до працівників постійно зростають, а ринок праці стає все більш конкурентним. «Сучасні роботодавці розраховують на те, що кандидат/ка матиме десятки різноманітних вмінь» [31, с. 18].

2. *Методичні вміння*: спроможність планувати, організовувати та проводити профорієнтаційні заходи, лекції, бесіди, екскурсії тощо.

2.1. Планування профорієнтаційних заходів:

Спроможність створювати чіткий та збалансований план дій для проведення профорієнтаційних заходів включає в себе не лише визначення мети та завдань заходу, але й уважне обговорення із зацікавленими сторонами, врахування їхніх потреб і очікувань. Крім того, важливим аспектом є встановлення реалістичних термінів і ресурсів для реалізації плану, а також розробка механізмів контролю за виконанням завдань та вирішенням можливих проблемних ситуацій. Збалансований план дій передбачає також розподіл обов'язків між учасниками команди та врахування різноманітних факторів, які можуть впливати на проведення заходу, таких як фінансові обмеження, доступність ресурсів та поточні тренди в сфері профорієнтації. Наприклад, врахування потреб учасників заходу може значно підвищити ефективність проведення таких заходів та сприяти кращому досягненню поставлених цілей.

Так, на думку, О.Мельник та І. Уличного, «Складання річного виховного плану роботи класного керівника розпочинається з вивчення особистісних властивостей учнів класу. До цієї роботи залучаються шкільний психолог, лікар та вчитель фізкультури. Проведення діагностики рівня розвитку особистості здійснюється за показниками фізичного, соціального, інтелектуального та духовного розвитку» [44, с. 52].

Вміння визначати мету заходу, цільову аудиторію, основні теми та формати є ключовими для успішного проведення профорієнтаційних заходів. Це включає ретельний аналіз потреб цільової аудиторії, визначення їхніх основних інтересів, потреб та очікувань щодо заходу. Крім того, важливо чітко сформулювати мету заходу, щоб вона відповідала потребам аудиторії та сприяла досягненню практичних результатів. Основні теми та формати заходу повинні бути адаптовані до специфіки цільової аудиторії та відповідати вимогам мети заходу. Наприклад, для підлітків може бути корисним проведення інтерактивних групових дійств, тоді як для дорослих фахівців можуть бути ефективними семінари чи майстер-класи з конкретних професійних аспектів. Такий підхід допомагає забезпечити ефективну взаємодію між учасниками заходу та досягнення поставлених цілей. Слушно зауважує Л. Гуцан: «Варто підкреслити, що на сучасному етапі розбудови профільної школи щоб робота з професійного самовизначення молоді давала бажані результати, вона повинна здійснюватися послідовно і мати неперервний характер. Лише системний підхід у проведенні профорієнтаційної роботи, різноманітність форм організації профорієнтаційної роботи, активізація пізнавальної діяльності учнів, професіографічний характер профорієнтаційних заходів, індивідуальний підхід у здійсненні роботи щодо підготовки учнів професійного самовизначення, залучення учнів до суспільно необхідної праці і виду діяльності, що відповідає їх нахилам і здібностям приведе старшокласників до успішного вибору професії» [17, с. 47].

Розробка розкладу заходу включає в себе детальне планування

послідовності подій та етапів, які будуть відбуватися протягом заходу. Це охоплює встановлення чітких часових рамок для кожної складової заходу, визначення тривалості кожного етапу та оптимальний розподіл часу між ними. Наприклад, це може включати час для привітання учасників, вступного слова, проведення основної частини заходу (наприклад, лекції, дискусії, практичних вправ), перерви на відпочинок, а також час для підсумкових висновків та обговорення подальших кроків. Крім того, важливо передбачити можливість гнучкості в розкладі для вирішення непередбачених ситуацій або змін у планах, що можуть виникнути протягом заходу. Такий підхід допомагає забезпечити ефективне управління часом та планування заходів, що відповідають потребам та очікуванням учасників.

2.2. Організація профорієнтаційних заходів.

Здатність до організації місця проведення навчальних заходів є важливою складовою у підготовці майбутніх учителів до використання технологій практико-орієнтованого навчання. Цей процес включає в себе ретельне планування та координацію всіх аспектів, пов'язаних з оптимальним і ефективним використанням навчального простору. Насамперед, це означає вибір відповідного навчального середовища, яке відповідає кількості студентів, змісту навчального заняття та його дидактичним цілям. Зокрема, особлива увага приділяється створенню умов, що сприяють розвитку професійних компетентностей у студентів через практико-орієнтоване навчання.

Організація навчального простору передбачає забезпечення всіх необхідних умов для комфортної та ефективної роботи майбутніх вчителів і студентів. Це включає наявність сучасного аудіо- та відеообладнання, інтерактивних дошок, комп'ютерних класів та іншої техніки, що дозволяє інтегрувати технології в навчальний процес. Окрім цього, необхідно забезпечити доступність приміщень для людей з обмеженими можливостями, що сприяє інклюзивності навчального процесу [31].

Забезпечення безпеки є ще одним ключовим аспектом організації

навчальних заходів, особливо в контексті використання різних технологій та обладнання. Майбутні вчителі повинні бути обізнані з правилами безпечної експлуатації техніки [59] та розробкою планів евакуації в разі надзвичайних ситуацій [72]. Це включає співпрацю з відповідними службами та підготовку до надання першої медичної допомоги [91].

Забезпечення необхідного навчального матеріалу та інвентарю також є важливим елементом підготовки до використання технологій практико-орієнтованого навчання. Це передбачає підготовку методичних матеріалів, навчальних посібників, роздаткових матеріалів та інших засобів, що сприяють ефективному засвоєнню знань і розвитку профорієнтаційної компетентності студентів. Всі ці елементи в комплексі допомагають забезпечити якісну підготовку майбутніх учителів, спрямовану на формування в них професійних навичок, необхідних для реалізації практико-орієнтованого підходу в освіті. Координація роботи з командою або учасниками заходу є важливою складовою успішного проведення події. Це включає в себе розподіл обов'язків між учасниками команди, чітке визначення їхніх ролей та відповідальностей, а також забезпечення взаємодії та спільної роботи для досягнення загальної мети. Під час проведення заходу важливо постійно відслідковувати хід події, вирішувати поточні питання та вчасно реагувати на непередбачені ситуації. Це може включати вирішення технічних проблем, забезпечення необхідної підтримки для учасників, вирішення конфліктів чи надання додаткової інформації. Ефективна координація допомагає забезпечити гладкий перебіг заходу та досягнення поставлених цілей [30].

2.3. Проведення профорієнтаційних заходів.

Вміння ефективно комунікувати з аудиторією та утримувати її увагу є ключовим для успішного проведення будь-якого профорієнтаційного заходу. Це включає здатність чітко і зрозуміло передавати свої ідеї, використовуючи мову, яка відповідає рівню розуміння аудиторії, та застосування ілюстрацій, що сприяють кращому сприйняттю інформації. Зокрема, використання візуальних

матеріалів, таких як графіки, діаграми, а також мультимедійні засоби, значно підвищує ефективність передачі складної інформації, роблячи її доступнішою для аудиторії [92].

Крім того, для успішного проведення профорієнтаційних заходів необхідно створити атмосферу активної взаємодії з аудиторією. Це можна забезпечити шляхом надання можливості ставити запитання, брати участь у дискусіях, а також залучення слухачів до практичних вправ. Такий підхід дозволяє не лише утримувати увагу аудиторії, але й сприяє глибокому засвоєнню матеріалу. Важливо також використовувати різноманітні методики для підтримання інтересу аудиторії, такі як інтерактивні елементи, гумор, а також візуальні підказки, що допомагають слухачам залишатися залученими протягом усього заходу. Добре підготовлена програма з цікавими презентаціями, що враховує ці елементи, не лише приверне увагу аудиторії, але й забезпечить їм корисний та змістовний досвід. Здатність до ведення лекцій, бесід або дискусій, використання інтерактивних методів та прикладів є важливим аспектом проведення профорієнтаційних заходів. «Інтерактивне навчання є одним із сучасних напрямів активного соціальнопсихологічного навчання, яке найбільше відповідає психологічним особливостям і педагогічним закономірностям навчання» [74, с. 3]. Це включає в себе вміння створювати структуровану та цікаву презентацію матеріалу, адаптовану до потреб та інтересів аудиторії. Крім того, важливо активно залучати учасників до обговорення та взаємодії, використовуючи інтерактивні методи, такі як групові вправи, кейси, рольові ігри або обговорення відкритих питань. Застосування прикладів із реального життя допомагає зрозуміти теоретичний матеріал учасникам та сприяє його кращому усвідомленню. Всі ці методи дозволяють створити динамічну та залучаючу атмосферу на заході, що сприяє активному участю учасників та досягненню цілей заходу.

Використання візуальних засобів у навчальному процесі значно сприяє кращому засвоєнню складних понять та процесів, оскільки вони дозволяють

відобразити інформацію у вигляді схем або графіків, що робить її більш доступною та зрозумілою для учнів. Згідно з дослідженнями, візуалізація інформації сприяє покращенню розуміння на 60% у порівнянні з традиційними текстовими методами викладання, де підкреслюється значущість візуальних засобів у сучасній освіті [75, с. 4]. Це особливо актуально для майбутніх вчителів, які мають використовувати ці технології для підготовки власних учнів, забезпечуючи ефективне засвоєння матеріалу. Крім того, візуальні засоби дозволяють створювати цікаві та привабливі презентації, що викликають інтерес учасників та підтримують їхню увагу. Добре підготовлені візуальні матеріали здатні збільшити залучення аудиторії на 30%, підкреслюючи важливість психолого-педагогічних аспектів у цьому процесі [8, с. 6].

Крім того, важливим аспектом є додавання відеоматеріалів або живих прикладів до презентацій, що дозволяє розширити розуміння теми та надає додаткові практичні приклади. Це забезпечує більш глибоке усвідомлення навчального матеріалу, що особливо важливо для розвитку професійної компетентності майбутніх вчителів. Важливо також враховувати аудиторію та її особливості при підборі та використанні візуальних засобів. Наприклад, великі групи можуть вимагати використання більшого екрану або розширення аудіо-візуальних можливостей. У великих аудиторіях ефективність сприйняття інформації зростає на 25%, якщо використовується відповідне обладнання.

Водночас інтерактивні елементи, такі як онлайн-опитування або вікторини, можуть бути ефективними для залучення молодшої аудиторії. Це дозволяє учням брати активну участь у навчальному процесі, що підвищує їх мотивацію та зацікавленість. У цілому, використання візуальних засобів є важливою стратегією для підтримки та покращення процесу навчання, що сприяє досягненню максимальної ефективності під час проведення профорієнтаційних заходів. Ефективне застосування таких засобів допомагає майбутнім вчителям розвивати свою профорієнтаційну компетентність, що є важливим елементом їх професійної підготовки.

2.4. Організація екскурсій та інших заходів.

Організація та проведення екскурсій на підприємства, вузи, навчальні заклади та інші професійно-орієнтовані місця є невід'ємною складовою комплексної профорієнтаційної роботи, що здійснюється як у межах шкільного, так і позашкільного навчання. Такі екскурсії забезпечують учасникам можливість отримати безпосереднє уявлення про специфіку різних професій і відчувати на собі реальну робочу атмосферу, що допомагає зробити усвідомлений вибір майбутнього професійного шляху [37]. Безпосередній контакт із професіоналами своєї справи, огляд робочих місць та спеціалізованого обладнання дозволяє учасникам зануритися у реальність професійної діяльності, що, в свою чергу, сприяє формуванню чіткішого розуміння своїх кар'єрних прагнень і можливостей. Як справедливо зазначає Л. Капченко, «Сучасному суспільству потрібен не лише ефективний виконавець професійних функцій, а, насамперед, професіонал з високою загальнолюдською культурою й етикою діяльності, здатний до постійного професійного саморозвитку і самовдосконалення» [34, с. 164].

Окрім цього, під час таких заходів відбуваються зустрічі з представниками підприємств, наукових установ або навчальних закладів, де учасники мають змогу дізнатися про деталі роботи, вимоги до професійних навичок, перспективи кар'єрного зростання та інші важливі аспекти, що допомагають у професійному самовизначенні. Ці зустрічі не лише збагачують знання учасників, а й сприяють налагодженню важливих контактів, які можуть бути корисними у подальшому професійному житті [33].

Екскурсії також виконують важливу мотиваційну функцію: можливість спостерігати за роботою професіоналів на практиці, отримувати відповіді на запитання безпосередньо від фахівців, може суттєво підвищити інтерес до конкретної галузі та спонукати до більш серйозного ставлення до навчання. Крім того, такі заходи допомагають виявити схильності та таланти учасників, оскільки знайомство з різними аспектами професійної діяльності дозволяє

оцінити, наскільки обрана професія відповідає їхнім особистим якостям та уподобанням. У результаті, екскурсії стають важливим елементом у формуванні готовності до професійного вибору, сприяючи розвитку самостійності, відповідальності та проактивності у молодих людей.

Планування та організація інших заходів, таких як кар'єрні ярмарки, тренінги з розвитку навичок, круглі столи тощо, є також важливою складовою профорієнтаційної роботи. Кар'єрні ярмарки надають учасникам можливість зустрітися з представниками різних компаній та вузів, ознайомитися з вакансіями та можливостями працевлаштування, а також отримати поради щодо подальшого кар'єрного розвитку [90]. Тренінги з розвитку навичок спрямовані на підвищення професійної компетентності учасників та надання їм практичних інструментів для успішного вступу на ринок праці. Круглі столи та дискусійні панелі створюють можливість для обміну думками та досвідом між учасниками та експертами з різних сфер професійної діяльності, що сприяє формуванню ширшого уявлення про можливості кар'єрного зростання та самореалізації [42, с. 46].

Планування та організація цих заходів вимагає від організаторів уважного аналізу потреб аудиторії, вибору правильної концепції заходу, пошуку партнерів та спонсорів, а також підготовки необхідної інфраструктури та рекламної кампанії. Успішна реалізація таких заходів вимагає чіткого розподілу обов'язків між учасниками організаційної команди, а також належної координації всіх етапів підготовки. Зокрема, важливим аспектом є ефективна комунікація з потенційними партнерами та спонсорами, що може значно підвищити рівень заходу та розширити можливості для учасників.

Такі заходи допомагають учасникам зробити свідомий вибір щодо свого майбутнього кар'єрного шляху та розвитку, оскільки вони отримують не лише теоретичні знання, а й практичні навички та корисні контакти, що є надзвичайно важливими у сучасних умовах. «Метою/завданням профорієнтаційного заходу може бути діагностика професійних інтересів,

здібностей, схильностей учнів, їхніх особистих якостей» [25, с. 14].

3. Комунікативні навички.

Вміння налагодити ефективний діалог з учнями, батьками, представниками професійних установ і організацій є ключовим аспектом успішної профорієнтаційної роботи. Це включає в себе не лише вміння чітко та доступно спілкуватися з кожною зі сторін, але й здатність слухати та враховувати їхні потреби, думки та погляди. При спілкуванні з учнями важливо створити довірчі відносини та забезпечити безпечне середовище, де вони можуть відкрито обговорювати свої цілі, інтереси та питання щодо майбутньої кар'єри. Це передбачає використання різних методів активного слухання, таких як рефлексивні відповіді та запитання, які допомагають учням глибше усвідомити свої професійні прагнення та можливості.

Діалог з батьками також вимагає вміння емпатії та врахування їхніх очікувань і переживань стосовно майбутнього професійного шляху їх дітей. Важливо, щоб під час таких розмов педагоги могли не лише донести інформацію про реальні перспективи та виклики, але й допомогти батькам підтримати вибір дітей, створюючи середовище довіри та взаєморозуміння.

При спілкуванні з представниками професійних установ і організацій важливо виявити інтерес до їхньої діяльності, виробити ефективні стратегії співпраці та забезпечити взаємне розуміння щодо потреб та очікувань обох сторін. Цей аспект комунікації є критично важливим для створення надійних партнерських відносин, що можуть значно покращити якість профорієнтаційної роботи та розширити можливості для учнів.

Ефективний діалог з усіма цими групами допомагає створити сприятливу атмосферу для обміну інформацією, встановлення партнерських відносин та досягнення спільних цілей у сфері профорієнтації та кар'єрного розвитку. Спілкування, побудоване на основі взаємної поваги та розуміння, сприяє формуванню довготривалих відносин, які можуть стати фундаментом для успішної реалізації профорієнтаційних програм та проектів.

4. Аналітичні здібності.

Відіграють важливу роль у профорієнтаційній роботі, оскільки вони допомагають адаптувати підхід до кожного учня та краще зрозуміти його потреби і можливості. Це включає вміння систематизувати та аналізувати інформацію про індивідуальні особливості учня, його інтереси, здібності та попередні досягнення. Вміння правильно інтерпретувати результати різних тестів, спостережень за активністю учня та виявленням його талантів дозволяє викладачеві отримати цілісне уявлення про потенційні шляхи професійного розвитку.

Зокрема, аналіз результатів тестів може допомогти визначити сильні та слабкі сторони учня, його схильності до певних типів діяльності та відповідні професійні напрямки. «В сучасних навчальних системах тест повинен бути індивідуалізований» [85, с. 122]. Спостереження за поведінкою учня в навчальному процесі та позаурочній діяльності також є важливим елементом аналітичної роботи, оскільки дозволяє виявити не лише його професійні інтереси, але й соціальні навички, рівень мотивації та здатність працювати в команді.

На основі отриманих даних про аналіз індивідуальних особливостей учня фахівець може розробити персоналізований план профорієнтації, який враховує його потреби, інтереси та здібності. Такий підхід дозволяє надати учню конкретні рекомендації щодо вибору професій або галузей, які найбільше відповідають його індивідуальним якостям і прагненням. Це може включати розробку індивідуального навчального шляху, який враховує не лише поточні досягнення, але й можливості подальшого розвитку та підготовку до вступних випробувань або інших кар'єрних кроків.

Аналітичні здібності допомагають зробити процес профорієнтації більш ефективним та корисним для кожного учня, сприяючи його успішному професійному розвитку. «У процесі аналітичної діяльності думка рухається від складного до простого, від випадкового до необхідного, від розмаїття до

тотожності і єдності» [27, с. 333]. Завдяки цьому учні отримують не лише інформацію, а й підтримку у формуванні власного професійного шляху, що значно підвищує їхню впевненість у майбутньому та мотивацію до досягнення цілей.

5. Особистісні якості.

Наприклад, такі особистісні якості як емпатія, толерантність, відкритість, відповідальність, та мотиваційна готовність до підтримки учнів у їхньому професійному самовизначенні, є фундаментальними компонентами профорієнтаційної компетентності вчителя. Емпатія дозволяє вчителю глибше розуміти емоційний стан та потреби учнів, створюючи середовище, в якому кожен учень може відчувати підтримку та розуміння [4]. Толерантність, в свою чергу, сприяє побудові позитивних відносин з учнями різних культурних, соціальних та індивідуальних фонів, що є важливим у сучасному освітньому середовищі. Досить влучно зауважує А.Скок, що «ефективність навчання передусім залежить від педагогічної майстерності викладача, від наявності в його особистості якостей, котрі дозволять йому краще розуміти студентів, серед яких комунікативна толерантність та позитивна комунікативна установка» [76, с. 1].

Відкритість і відповідальність є важливими для створення довірчих стосунків між вчителем та учнем, де вчитель може бути прикладом професійної поведінки та моральних цінностей. Мотиваційна готовність до підтримки учнів у їхньому професійному самовизначенні передбачає надання учням необхідної інформації, порад та підтримки на кожному етапі їхнього кар'єрного шляху «Вона несе за свою навчальну діяльність серйозну відповідальність перед школою і батьками. Ці обов'язки, від виконання яких будуть залежати майбутнє місце дитини в житті, її суспільна функція і роль, а звідси і зміст усього подальшого життя» [65].

Важливою частиною профорієнтаційної компетентності є також постійна самоосвіта вчителя, його готовність до навчання та особистісного розвитку в

контексті змін на ринку праці та в освітній сфері загалом. У науковій літературі підкреслюється, що розвиток профорієнтаційної компетентності вчителя є ключовим для підвищення ефективності профорієнтаційної роботи в школах, оскільки це допомагає учням зробити обґрунтований вибір своєї майбутньої професії, з урахуванням індивідуальних особливостей, суспільних потреб і тенденцій на ринку праці.

Підлітковий вік є особливим періодом переходу від дитинства до дорослого життя, коли відбувається якісна перебудова всіх сторін фізіологічного та психічного розвитку. У цей час формуються рефлексії, дорослі емоції, саморегуляція, воля та самосвідомість, що робить процес професійного самовизначення особливо важливим і вразливим. Цей процес трансформації визначає всі особистісні якості дитини-підлітка, включаючи її здатність приймати свідомі рішення щодо свого майбутнього. Вчитель, володіючи необхідними особистісними якостями та профорієнтаційною компетентністю, відіграє ключову роль у підтримці підлітка під час цього критичного періоду його життя

1.2. Особливості технологій практико-орієнтованого навчання як інструменту розвитку профорієнтаційної компетентності майбутніх учителів

Практико-орієнтоване навчання – це підхід, що зосереджується на практичному застосуванні знань і навичок у реальних або симульованих професійних ситуаціях. Це може включати використання кейс-методів, рольових ігор, проектних робіт, інтерактивних занять тощо. Основна мета – забезпечити студентів-вчителів досвідом, який буде корисний у їх майбутній професійній діяльності. Сучасні науковці по-різному трактують поняття «практико орієнтованого навчання». «Науковці і практики одноставно стверджують, що дорослі люди розуміють необхідність навчання, особливо в сучасних умовах бурхливого зростання інновацій, і бачать можливості

застосувати його результатів на практиці. Тому найбільш доцільним підходом в організації навчально-освітнього процесу для дорослих є практико орієнтований, що передбачає оперативне застосування в практичній діяльності придбаних знань, набутих умінь і навичок» [64, с. 24].

Розвиток профорієнтаційної компетентності включає формування здатності майбутніх вчителів ефективно визначати своє місце в освітній системі, розуміти власні професійні інтереси та цілі, а також розвивати навички, необхідні для успішної кар'єри в сфері освіти. Профорієнтаційна компетентність майбутніх вчителів – це не лише їх здатність допомагати учням обирати професійний шлях, але й уміння орієнтуватися в освітній системі для власного професійного розвитку. Вона включає: самоаналіз і самопізнання – усвідомлення своїх сильних і слабких сторін, власних інтересів і прагнень у сфері освіти; орієнтацію у професійних можливостях – розуміння сучасних вимог до педагогів та знання перспектив розвитку освітньої кар'єри; планування кар'єрного розвитку – визначення чітких професійних цілей та кроків для їх досягнення.

Навички адаптації та розвитку – здатність ефективно пристосовуватись до змін в освітній системі та постійно вдосконалювати свої педагогічні та методичні навички.

Це підвищує їхню здатність бути конкурентоспроможними та сприяє формуванню усвідомленого підходу до власного професійного становлення.

Теоретичні основи використання технологій практико-орієнтованого навчання майбутніх вчителів охоплюють ряд важливих аспектів. Історично, ідея технологізації освітнього процесу бере свій початок від часів Я. Коменського, який прагнув знайти ідеальний метод навчання, що поєднує майстерний розподіл часу, предметів і методів. Поняття «технологія» у контексті освіти вперше запропонував А. Макаренко, а активне впровадження педагогічних технологій у практику почалося у 1960-х роках, що пов'язано з працями таких вчених, як Б. Блум, Д. Брунер, Дж. Керол та інших.

Сучасний технологічний підхід у педагогіці зосереджується на вдосконаленні освітньої діяльності та підвищенні її результативності. Особливість освітніх технологій полягає в тому, що сфера педагогічної діяльності не характеризується чітким предметним полем або однозначністю функцій. Технологічний підхід у педагогіці включає систему логічно вмотивованих операцій, спрямованих на досягнення діагностично заданої мети.

У педагогічній літературі термін «технологія» використовується у двох основних значеннях: як синонім понять «методика» або «форма організації навчання» та як сукупність усіх використаних методик та підходів у конкретній педагогічній системі.

З метою дослідження розвитку профорієнтаційної компетентності майбутніх учителів у процесі навчання, розглянемо більш детально можливості їх підготовки до використання технологій практико-орієнтованого навчання.

Технології практико-орієнтованого навчання є важливим інструментом розвитку профорієнтаційної компетентності майбутніх учителів. Деякі особливості цих технологій:

1. Практична спрямованість технологій практико-орієнтованого навчання доповнюється різноманітними формами і методами, що акцентують на практичних аспектах навчання. Це включає проведення різноманітних проєктів, які дозволяють студентам застосовувати знання на практиці та розвивати практичні навички. Також до цих методів належать волонтерські ініціативи, які дозволяють студентам залучатися до роботи з громадськими організаціями або некомерційними організаціями, отримуючи при цьому реальний досвід та розвиваючи соціальну відповідальність. Крім того, студенти можуть брати участь у проведенні конференцій, де вони мають можливість демонструвати свої досягнення та обмінюватися думками з колегами та фахівцями зі своєї галузі. Тематичні виставки також є ефективним методом практичного навчання, де студенти можуть продемонструвати свої проєкти та дослідження широкій аудиторії. Ці різноманітні методи допомагають студентам отримати не лише

теоретичні знання, а й реальний досвід роботи, що є надзвичайно важливим для їхнього подальшого професійного розвитку.

2. Застосування реальних ситуацій в навчанні дозволяє студентам підготуватися до майбутньої професійної діяльності, роблячи акцент на практичному використанні їх знань. Вони навчаються аналізувати та вирішувати різноманітні ситуації, з якими вони зіткнуться у своїй професійній практиці, враховуючи етичні, педагогічні та практичні аспекти. Такі сценарії часто базуються на реальних кейсах, що використовуються діючими вчителями, що додає ще більшу реалізму та значущості навчальному процесу.

Видатний вітчизняний дослідник «case-study» Ю. Сурмін відзначає, що дослідження кейс-технології «характеризуються багатою історією та широкою географією». Найбільш розвинені теорія і практика кейса у США та країнах ЄС. Тут цей метод став інституційним явищем», універсальним для різноманітних дисциплінарних підходів [80, с. 20]. Такий підхід дозволяє студентам зануритися в реальні ситуації та вивчати їх з різних кутів з метою розвитку критичного мислення та прийняття обґрунтованих рішень.

3. «Активна участь студентів є важливою складовою технологій практико-орієнтованого навчання, оскільки вони залучаються до активної участі в освітньому процесі. Під час застосування таких технологій студенти стають не лише пасивними слухачами, а активними учасниками, які беруть участь у вирішенні реальних проблем і завдань» [10, с. 28]. Вони виконують практичні справи, розв'язують кейси, проводять експерименти та дослідження, а також співпрацюють з однокурсниками та викладачами для досягнення спільних цілей. Такий підхід дозволяє студентам отримати практичний досвід та розвивати критичне мислення, творчість та комунікативні навички, що є ключовими для подальшого професійного успіху.

4. Колективна робота та співпраця в університетському середовищі відіграють значну роль у підготовці майбутніх вчителів. Працюючи у групах або командах, студенти отримують можливість не лише розвивати свої

академічні навички, а й вдосконалювати співпрацю та комунікаційні вміння. Цей досвід корисний, оскільки майбутні вчителі мають працювати з різними людьми, у тому числі з учнями, колегами та батьками.

Під час колективних проєктів студенти вчаться слухати думки інших, ділитися власними ідеями, приймати конструктивну критику та знаходити компроміси. Це сприяє формуванню навичок ефективної співпраці, які стануть невід'ємною частиною їхньої професійної діяльності у майбутньому. Крім того, спільна робота над проєктами часто дозволяє студентам отримати різноманітні погляди на проблеми та знайти нові, інноваційні рішення.

Не менш важливою є його роль у розвитку комунікаційних навичок. Взаємодія з різними членами команди вимагає від студентів вміння чітко і зрозуміло висловлювати свої думки, слухати і розуміти позицію співрозмовника та вміти вирішувати конфлікти конструктивним шляхом. Ці навички не лише полегшують процес навчання, а й є ключовими у побудові ефективних взаємин з учнями, колегами та батьками в майбутньому. Таким чином, колективна робота та співпраця в університетському середовищі грають важливу роль у формуванні професійних та особистісних компетентностей майбутніх учителів.

5. Застосування інтерактивних методів. Застосування інтерактивних методів у технологіях практико-орієнтованого навчання відкриває безліч можливостей для залучення студентів до активної участі та обміну думками. Рольові ігри, наприклад, дозволяють студентам відчувати себе у різних ролях та перспективах, що сприяє глибшому розумінню вивченого матеріалу та розвитку критичного мислення. Дебати, у свою чергу, стимулюють аргументацію своїх поглядів, вміння виражати свої думки чітко та переконливо, а також вміння слухати та реагувати на аргументи опонентів [1].

Крім того, різноманітні вправи, спрямовані на активну взаємодію між студентами та викладачем або між самими студентами, сприяють не лише поглибленню знань, а й розвитку комунікативних навичок, співпраці та емпатії.

Вони також сприяють збагаченню процесу навчання через обмін досвідом та точками зору.

Інтерактивні методи в навчанні відкривають нові можливості для залучення студентів до активного навчання та стимулюють їхній інтерес до предмету. Вони не лише забезпечують змістовне засвоєння матеріалу, але й сприяють розвитку широкого спектру ключових навичок, які будуть корисними в майбутньому, незалежно від сфери діяльності. Таким чином, інтерактивні методи є важливою складовою сучасного освітнього процесу, сприяючи розвитку компетентних та самостійних особистостей.

6. Залучення новітніх технологій: Використання сучасних технологій, таких як віртуальна реальність, онлайн-платформи та симуляційні програми, дозволяє студентам отримати новітні знання та навички у своїй професійній діяльності [20].

Ці особливості сприяють розвитку профорієнтаційної компетентності майбутніх вчителів, допомагаючи їм зрозуміти вимоги та особливості вчителя як професії та готуючи їх до ефективної роботи в майбутньому.

Висновки до першого розділу

Теоретичне підґрунтя розвитку навичок практико орієнтованого навчання у майбутніх вчителів має великий доробок у вигляді праць, досліджень, впроваджених рішень тощо.

Орієнтація на практичний аспект використання отриманих знань та вмінь завжди була і залишається актуальною. Чіткий зв'язок теорії і практики має дати основу для усвідомлення важливості навчання, як такого, розуміння, що процес пізнання нового є невід'ємною частиною життя і триває не тільки під час процесу навчання в освітніх закладах, а і є нормою (не обов'язком) для всіх верств населення на протязі всього часу соціальної активності члена суспільства.

Так, нами проаналізовано сутність поняття «профорієнтаційна компетентність вчителя», й акцентовано увагу, що саме у цій компетентності закладаються основи стимулювання школярів до самопізнання й особистісного розвитку. Наголошено, що сучасний педагога має бути обізнаним із сучасними тенденціями ринку праці та освітніх послуг тощо.

Роглянуто та охарактеризовано структурні компоненти профорієнтаційної компетентності, як-от: знання у сфері профорієнтації; методичні вміння (спроможність планувати, організовувати та проводити профорієнтаційні заходи, лекції тощо); комунікативні навички; аналітичні здібності; особистісні якості тощо.

Виокремлено та описано особливості технологій практико-орієнтованого навчання як інструменту розвитку профорієнтаційної компетентності майбутніх учителів.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДНА ПЕРЕВІРКА СТАНУ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ПРАКТИКО- ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ ЇХ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ (НА ПРИКЛАДІ КРИВОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ)

2.1. Характеристика закладу вищої педагогічної освіти

Криворізький державний педагогічний університет (КДПУ) – це сучасний багатопрофільний заклад вищої педагогічної освіти Дніпропетровщини, який забезпечує підготовку кваліфікованих та конкурентоспроможних фахівців за широким спектром спеціальностей. Являється центром інновацій в освіті, наукової діяльності та методичних досліджень, осередком освіти, науки, культури, національно-патріотичної діяльності міста, регіону, держави.

Як державний навчальний заклад вищої освіти, КДПУ проводить свою діяльність відповідно до Конституції України, Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про науково-технічну діяльність», актів Президента України, Кабінету Міністрів України, інших нормативно-правових актів України, Статуту КДПУ [51].

Інститут засновано у 1930 році, як Інститут професійної освіти під керівництвом І. Сочнева. Майбутні фахівці навчалися на двох факультетах: техніко-математичному та соціально-економічному. Після проголошення незалежності України розпочався якісно новий етап в історії освітнього закладу. Науковці Інституту активно розробляли і впроваджували ідеї національної педагогіки, а лабораторія проблем національної педагогіки стала координуючим центром цих досліджень (науковий керівник О. Любар, Заслужений працівник народної освіти України). У 1992 році була заснована аспірантура за вісьмома спеціальностями. Це значним чином вплинуло на якісну зміну професорсько-викладацького складу: наприкінці 1990-х років вісім

викладачів отримали науковий ступінь доктора наук і 55 - кандидата наук.

Нині Криворізький державний педагогічний університет очолює доктор філософських наук, професор Я. Шрамко. Стратегія Університету полягає в розробці, поширенні та впровадженні передових наукових знань світового рівня, а також у підготовці висококваліфікованих фахівців для всіх рівнів освіти та галузей суспільного життя. Основні орієнтири виражаються через цінності та принципи університету визначаються його девізом: «Істина. Творчість. Свобода». Розвиток та трансформація під нагальні виклики сучасності пов'язані зі збереженням традицій та постійним впровадженням інноваційної та творчої діяльності у сферах освіти, науки та культури. Університет має великий досвід міжнародної співпраці та обміном досвідом з освітніми установами та організаціями в Сполученому Королівстві, Канаді, Сполучених Штатах Америки, Німеччині, Іспанії, Польщі [51]

Також Університет зосереджує свою діяльність на подальшому розвитку освітньої галузі, яка має стратегічне значення для економіки та безпеки Української держави і є фундаментальною умовою загального суспільного прогресу. Особливо в теперішній час, коли ситуація змінюється настільки швидко майже кожен день. Наш навчальний заклад працює із сьогоднішнім, дивлячись у майбутнє, спираючись на досвід і багаторічні напрацювання.

Місія Університету полягає не тільки у формуванні висококваліфікованих фахівців на всіх рівнях освіти, але й у сприянні розвитку освітньої галузі, яка є стратегічно важливою для України. Університет цінує культурну спадщину та здобутки українського народу, виховуючи молоде покоління в дусі патріотизму, національної гідності та свідомості. Виховна робота Університету зосереджена на збереженні та примноженні українських національних традицій, повазі до рідної мови та вшануванні героїв минулого і сьогоднішнього.

Університет бачить свою місію як культурний та освітній центр, спрямований на розвиток студентів у пошуках істини та стимулювання молоді до відкриттів через спільну творчість. Він прищеплює взаємоповагу, уміння

співпрацювати та разом творити. Навчальний заклад готує викладачів, які цінують ідеали свободи, та формує освічених, творчих і ліберальних особистостей, готових до викликів сучасного світу та здатних гармонійно діяти в динамічних умовах життя.

Науково-педагогічний склад забезпечує можливості для оволодіння навичками, необхідними для успішної професійної діяльності у різних сферах, включаючи освіту, управління, культуру, туризм, краєзнавство, екологію, державне управління, соціальні науки, психологію, технології, хімію, журналістику, спорт та інші галузі. Викладачі прагнуть розвинути в студентів не лише професійні знання, а й здатність критично мислити, адаптуватися до нових викликів і впевнено застосовувати свої вміння на практиці. Такий підхід сприяє формуванню фахівців, які можуть комплексно вирішувати проблеми, працювати у команді, проявляти ініціативу та креативність. Університет ставить за мету підготувати студентів до багатогранної професійної діяльності, допомагаючи їм досягти успіху в умовах сучасного світу.

Студенти мають можливість проходити практику різного типу – виробничу, педагогічну та асистентську – як у стінах університету, так і в інших навчальних установах міста та області. Це дозволяє їм застосувати теоретичні знання на практиці та розвинути ключові професійні вміння. Після здобуття ступеня бакалавра вони можуть продовжити навчання на магістратурі, поглиблюючи свої знання за обраною спеціальністю. Ті ж, хто прагне розвиватися в науково-дослідницькому напрямку, мають можливість вступити до аспірантури для проведення досліджень і здобуття наукового ступеня.

КДПУ провадить освітню діяльність за денною та заочною формами навчання, забезпечуючи можливість здобувати освіту як за державним замовленням, так і на контрактній основі. Навчання за договорами здійснюється через укладення угод про надання освітніх послуг з юридичними та фізичними особами.

Університет запровадив систему кредитування навчальних дисциплін,

рейтингову оцінку знань та самостійну роботу студентів. Для розвитку академічних і дослідницьких навичок регулярно проводяться навчально-наукові та дослідницькі семінари. Атестація студентів відбувається переважно у письмовій формі або шляхом комбінованих методів оцінювання.

Університет здійснює підготовку фахівців у широкому спектрі напрямів і спеціальностей, серед яких українська мова та література, зарубіжна література, іноземні мови (англійська, німецька), географія, історія, фізика, математика, інформатика, хімія, біологія, фізична культура, музика, мистецтво, трудове навчання та технології, а також спеціальності для вчителів початкових класів, соціальних працівників, вихователів дитячих садків та психологів. Сьогодні університет має IV рівень акредитації, налічує 33 кафедри та понад 400 висококваліфікованих викладачів. На дев'яти факультетах навчається понад 7 тисяч студентів, і для них організовано навчання за кредитно-модульною системою. Це забезпечує акцент на самостійну роботу студентів, а також активно застосовуються сучасні методи навчання. Лекції та практичні заняття проводяться з використанням новітніх технологій, мультимедійних засобів і комп'ютерного обладнання.

Студенти мають доступ до сучасного інформаційно-комп'ютерного центру, спеціалізованих комп'ютерних класів, бібліотеки та читального залу. Для занять спортом є добре обладнаний спортивний зал, а також навчальні та науково-дослідні лабораторії для практичної роботи. Університет також пропонує студентам гуртожиток, їдальню, оранжерею, музей та конференц-зал, що створюють комфортні умови для навчання, розвитку та відпочинку [51].

Одним із ключових напрямів діяльності Криворізького державного педагогічного університету є розвинена міжнародна співпраця, що охоплює взаємодію з провідними вищими навчальними закладами, науковими установами та організаціями з різних країн. Університет активно залучає студентів і викладачів до міжнародних наукових проектів, обмінів, стажувань і програм, що сприяють поглибленому вивченню сучасних педагогічних

технологій та культурних особливостей. Ця співпраця дозволяє розширювати можливості для розвитку академічної та наукової діяльності, а також забезпечує інтеграцію в міжнародну освітню та наукову спільноту.

Основними цілями міжнародної діяльності Криворізького державного педагогічного університету є створення та укріплення позитивного іміджу університету як провідного навчального закладу, що готує висококваліфікованих фахівців, здатних адаптуватися до вимог сучасного ринку праці. Важливою метою є також розширення географії міжнародного партнерства та розвиток спільних науково-дослідницьких мереж із зарубіжними університетами. Для досягнення цих цілей активно впроваджуються програми міжнародної мобільності студентів, академічного обміну, спільних наукових досліджень, а також навчання іноземних громадян в університеті. Спільна дослідницька діяльність реалізується через участь у міжурядових і міжуніверситетських програмах обміну студентами, аспірантами та науково-педагогічними працівниками, організацію спільних наукових досліджень, міжнародних конференцій та конгресів, а також спільну участь у міжнародних дослідницьких програмах і публікаціях. Це дозволяє університету бути інтегрованим у світову наукову спільноту та підвищувати якість освіти і досліджень.

Своє призначення Криворізький державний педагогічний університет реалізує через:

- впровадження збалансованих та орієнтованих на передовий міжнародний досвід бакалаврських, магістерських, аспірантських і докторських програм, що забезпечують високу якість освіти на всіх рівнях;
- органічне поєднання навчального процесу з науково-дослідною діяльністю, що стимулює розвиток критичного мислення та інноваційних підходів серед студентів і викладачів;
- орієнтацію на міжнародні стандарти фундаментальних навчальних курсів, які забезпечують глибоке розуміння предметів, виховують культуру

мислення та формують у студентів здатність гнучко адаптуватися до змін на ринку праці;

– творче використання міжнародних досягнень у галузі організації освітнього процесу та сучасних освітніх технологій, що дозволяють підвищувати ефективність навчання і сприяють розвитку інтелектуального потенціалу студентів.

Метою Криворізького державного педагогічного університету є надання сучасної освіти через стимулювання вільного творчого навчання та активну наукову діяльність, що відповідає суспільним потребам, які визначаються розвитком української держави, науки, економіки та культури. Університет також орієнтується на врахування глобальних процесів розвитку людської цивілізації, прагнучи формувати фахівців, здатних адекватно реагувати на виклики та можливості сучасного світу.

Криворізький державний педагогічний університет сьогодні – це:

– інтеграція західної та української моделей освіти, що забезпечує високий рівень навчання та сприяє міжкультурному обміну;

– збереження глибоких науково-освітніх та культурних традицій, які підкреслюють значення національної спадщини та сучасних інновацій;

– створення можливостей для самовираження та самореалізації кожного студента, що сприяє розвитку особистості та професійних навичок;

– можливість формування індивідуального навчального плану, який дозволяє студентам адаптувати навчальний процес під свої інтереси та кар'єрні цілі;

– пропозиція широкого спектра сертифікаційних програм, що дозволяють здобути додаткові кваліфікації та підвищити конкурентоспроможність на ринку праці;

– можливість продовження освіти на магістерських програмах за іншою спеціальністю, що відкриває нові перспективи для студентів;

– семестрова структура навчального року, що сприяє плануванню

навчального процесу та забезпечує оптимальне поєднання теорії і практики;

– система оцінювання знань за шкалою ECTS, що гарантує прозорість і міжнародне визнання академічних досягнень студентів.

Один з основних принципів Криворізького державного педагогічного університету – це нульова толерантність до корупції та плагіату, а також високі вимоги до академічної доброчесності. Інноваційна система освіти та значна увага до забезпечення якості навчального процесу є запорукою того, що КДПУ по праву вважається одним із найкращих закладів вищої педагогічної освіти. Завдяки цьому його випускники мають стабільно високий попит на ринку праці та здобувають репутацію компетентних і відповідальних фахівців.

Таким чином, Криворізький державний педагогічний університет був обраний нами як основна платформа для наступного етапу нашого дослідження, яке зосереджене на експериментальній перевірці поточного стану готовності майбутніх учителів до використання технологій практико-орієнтованого навчання як засобу розвитку їх профорієнтаційної компетентності.

2.2. Аналіз стану поточної готовності майбутніх учителів до використання технологій практико-орієнтованого навчання як засобу розвитку їх профорієнтаційної компетентності

Професійна підготовка майбутніх учителів в умовах сучасної освітньої реформи ставить нові вимоги до формування у них комплексних компетентностей, які повинні сприяти не тільки успішному виконанню педагогічних функцій, але й ефективному розвитку особистості учнів. Одним з важливих аспектів цієї підготовки є розвиток профорієнтаційної компетентності майбутніх учителів, яка включає здатність вчителя не лише передавати знання, але й допомагати учням визначити свої кар'єрні орієнтири та обрати професійний шлях. Одним з найбільш ефективних засобів розвитку цієї компетентності є використання технологій практико-орієнтованого навчання,

що забезпечує інтеграцію теоретичних знань з реальними життєвими ситуаціями та практичними навичками.

Профорієнтаційна компетентність майбутніх вчителів передбачає здатність не лише обирати та організовувати навчальний процес, а й ефективно сприяти розвитку професійної орієнтації учнів. У цьому контексті важливо, щоб майбутні вчителі мали чітке уявлення про професії, вимоги до них, а також про сучасні тенденції на ринку праці. Вчитель, який володіє профорієнтаційною компетентністю, здатен організувати освітній процес таким чином, щоб учні могли не лише здобути необхідні знання, але й усвідомити важливість вибору професії на різних етапах навчання.

На базі Криворізького державного педагогічного університету було проведено дослідження стану поточної готовності студентів до використання технологій практико-орієнтованого навчання в роботі з учнями. Учасниками стали студенти першого та другого курсів факультету іноземних мов у кількості 38 осіб (див. Додаток А).

Метою дослідження було ґрунтовне оцінювання рівня готовності студентів -майбутніх учителів до застосування технологій практико-орієнтованого навчання у їхній майбутній професійній діяльності. Це дослідження покликане надати відповідь на питання, наскільки студенти готові до реалізації сучасних педагогічних методик, що базуються на практико-орієнтованих підходах, у реальних освітніх умовах. Зокрема, воно дозволило з'ясувати, чи мають вони достатній рівень теоретичних знань та практичних навичок для впровадження цих технологій, а також чи розуміють вони специфіку та цінність такого підходу для свого професійного зростання.

Окрім того, дослідження було спрямоване на виявлення ставлення студентів до використання практико-орієнтованих методів у навчальному процесі: чи бачать вони в цьому ефективний інструмент для кращого засвоєння знань, формування професійних компетентностей, розвитку аналітичного мислення та здатності адаптуватися до різних педагогічних ситуацій. Це

дозволило не лише оцінити поточний рівень підготовленості студентів, але й проаналізувати їхні очікування та потреби щодо використання таких методів у професійній діяльності.

Дослідження також мало на меті з'ясувати, чи усвідомлюють студенти важливість практико-орієнтованого підходу як засобу для професійного розвитку, включаючи набуття компетентностей, необхідних для роботи у динамічному освітньому середовищі. Вивчення їхніх поглядів на значення практико-орієнтованого навчання сприятиме розумінню того, наскільки вони готові застосовувати інноваційні педагогічні методики, що наближають їх до реальних умов майбутньої професійної діяльності та дозволяють їм стати конкурентоспроможними спеціалістами на ринку праці.

Основними завданнями цього дослідження були:

1. Виявлення рівня обізнаності студентів щодо сутності та можливостей практико-орієнтованого навчання, оскільки від цього залежить їхня здатність впроваджувати цей підхід у майбутній професійній діяльності. Дослідження було покликане з'ясувати, наскільки глибоко студенти розуміють теоретичні основи практико-орієнтованого навчання, його принципи та ключові компоненти, а також які можливості вони вбачають у цьому підході для підвищення якості освіти.

Особливої уваги було приділено вивченню готовності студентів застосовувати практико-орієнтоване навчання на практиці, тобто не лише знати про нього теоретично, але й бути спроможними інтегрувати цей метод у навчальний процес, адаптуючи його до потреб учнів та конкретних навчальних ситуацій. Важливим аспектом було також визначення їхнього ставлення до використання практичних завдань, проектної діяльності, рольових ігор, кейс-методів, та інших форм навчання, які допомагають формувати практичні вміння та навички.

Таке дослідження дозволило виявити не лише формальний рівень обізнаності студентів щодо технологій практико-орієнтованого навчання, але й

визначити, наскільки вони розуміють його потенціал як засобу формування ключових компетентностей майбутніх педагогів. Це також надало змогу оцінити, чи готові вони подолати можливі труднощі, що виникають під час впровадження практико-орієнтованого навчання, та чи мають вони мотивацію до його використання в умовах сучасної освітньої реальності.

Так, охарактеризуємо результати опитування 2 курсу здобувачів освіти факультету іноземних мов груп АЗЛ-23 та НАФ-23 у кількості 14 осіб щодо їхньої обізнаності з практико-орієнтованих технологій навчання (див. Додаток А).

1. 14 респондентів цієї групи надавали інформацію щодо розуміння і усвідомлення технологій практико-орієнтованого навчання в роботі з учнями. На рисунку 2.1. маємо графічне відображення опитування студентів.

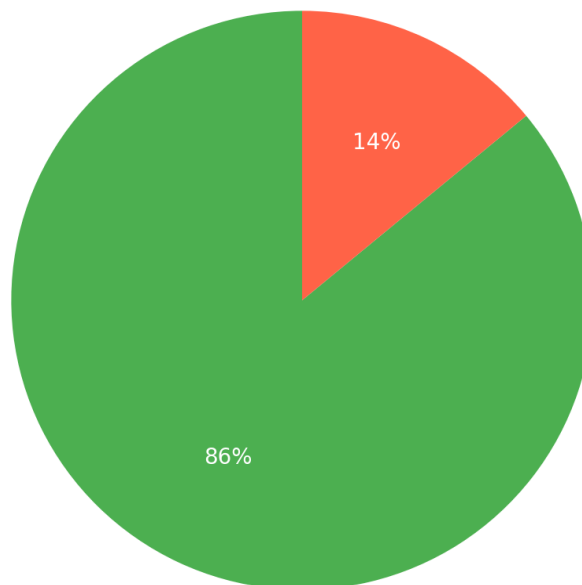

Рис. 2.1. Обізнаність студентів 2 курсу із практико-орієнтованих технологій навчання

На рисунку 2.2 зображено результати опитування тих же груп тільки 1 курсу. Отримано практично такі ж результати.

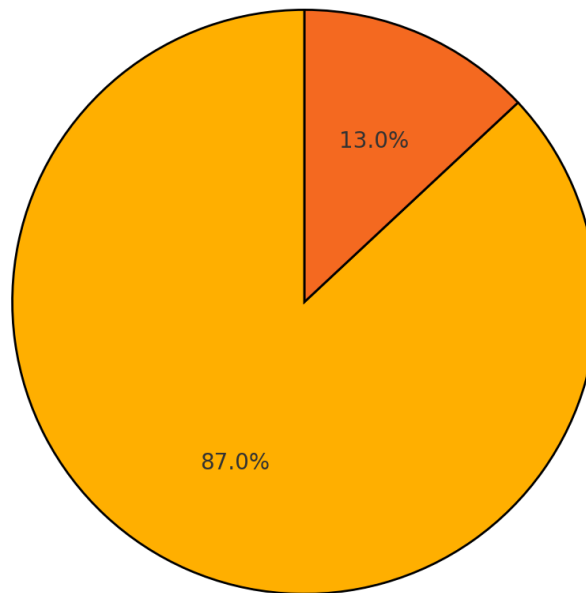

Рис. 2.2. Обізнаність студентів 1 курсу із практико-орієнтованих технологій

2. Оцінка рівня готовності студентів до використання технологій практико-орієнтованого навчання як інструменту професійної підготовки є ключовим аспектом дослідження, що дозволило виявити, наскільки студенти-майбутні вчителі не лише теоретично обізнані, але й прагнуть інтегрувати цей підхід у свою майбутню діяльність. Дослідження мало на меті з'ясувати, чи готові студенти активно використовувати здобуті знання та навички в реальних навчальних ситуаціях, застосовувати їх для вирішення практичних завдань, а також ефективно взаємодіяти з учнями, орієнтуючись на досягнення конкретних освітніх результатів.

Крім того, дослідження було спрямоване на розуміння того, чи усвідомлюють студенти важливість практико-орієнтованого підходу для власного професійного зростання. Це включало з'ясування їхніх поглядів на те, наскільки необхідним є розвиток практичних умінь і навичок, які допоможуть їм адаптуватися до швидкоплинних змін у сучасній освітній сфері та успішно реалізувати себе як кваліфіковані спеціалісти.

Також важливим було виявлення того, чи вважають студенти практико-орієнтоване навчання важливим інструментом підвищення своєї

конкурентоспроможності на ринку праці, чи розглядають його як засіб розвитку професійної компетентності, здатності вирішувати нестандартні педагогічні ситуації, удосконалення комунікативних навичок та навичок критичного мислення. Оцінка цих аспектів дозволило не лише виміряти поточний рівень готовності студентів, але й виявити напрямки для подальшого вдосконалення підготовки педагогів, орієнтуючись на вимоги сучасної освіти та очікування роботодавців.

Узагальнюючи дослідження всі студенти і першого, і другого курсів усвідомлюють важливість практико-орієнтованих технологій навчання. Вважають, що їх необхідно впроваджувати та використовувати в навчанні. Переважна більшість - 98% опитуваних розуміють і зазначають важливість поняття «технології практико-орієнтованого навчання». Така ж кількість респондентів вважає важливим для підняття мотивації учнів роз'яснення для розуміння практичного використання учбового матеріалу. 100% учасників опитування вважають доцільним створювати спільноти з учнів, які зацікавлені в якійсь навчальній дисципліні для роботи щодо здобуття наукових грантів, участі в конкурсах, конференціях, написанню науково-дослідницьких робіт. Переважна кількість, а саме 97% наголошує на важливості пошуку підходу для підвищення рівня знань учнів, які відстають у навчанні. У підсумку можемо зазначити, що загалом більшість майбутніх педагогів готові до систематичної, на постійній основі самостійної роботи по вдосконаленню навчального процесу.

3. Аналіз аспектів практико-орієнтованого підходу, які студенти вважають найбільш ефективними та значущими для формування професійних компетентностей, є важливим етапом дослідження. Це дозволило не лише з'ясувати, які конкретно методи та прийоми практико-орієнтованого навчання студенти вважають найдієвішими, але й зрозуміти, чому саме ці аспекти мають для них найбільше значення. Вивчення думок студентів допомогло визначити, які елементи практичної підготовки вони вважають ключовими для підвищення своєї кваліфікації, що включає розвиток умінь ефективно застосовувати

теоретичні знання, вирішувати проблемні ситуації в реальних умовах, адаптуватися до різних педагогічних викликів та потреб учнів.

Крім того, це дослідження було спрямоване на виявлення того, які саме форми та засоби практико-орієнтованого навчання (наприклад, моделювання ситуацій з практики, рольові ігри, аналіз реальних кейсів, стажування тощо) найбільше сприяють формуванню необхідних професійних якостей, таких як комунікативність, креативність, вміння працювати в команді, здатність до рефлексії та самоконтролю (див. рис. 2.3. та рис. 2.4.). З'ясування таких аспектів допомогло визначити, як ці методи впливають на рівень впевненості студентів у власних професійних силах, а також на їхню здатність ефективно працювати в динамічному освітньому середовищі.

Важливим було також зрозуміти, наскільки ці методи сприяють формуванню здатності студентів до безперервного саморозвитку та професійного зростання, оскільки сучасний педагог має бути здатним швидко адаптуватися до нових освітніх вимог та технологій. Такий аналіз дозволить оптимізувати освітній процес, орієнтуючи його на потреби студентів та підвищуючи їхню готовність до успішної професійної діяльності.

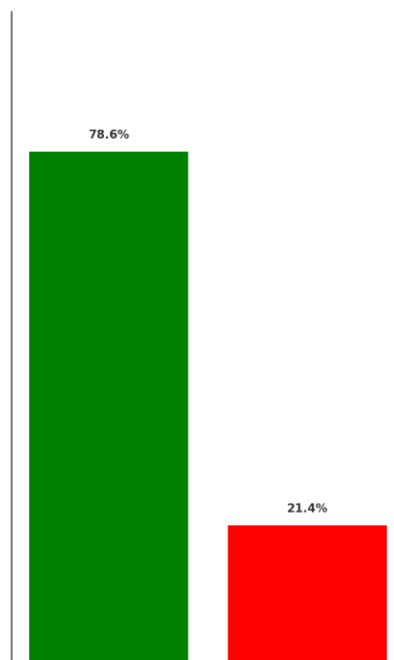

Рис. 2.3. Результати аналізу аспектів, які студенти другого курсу

вважають найбільш доцільними в практико-орієнтованій сфері навчання.

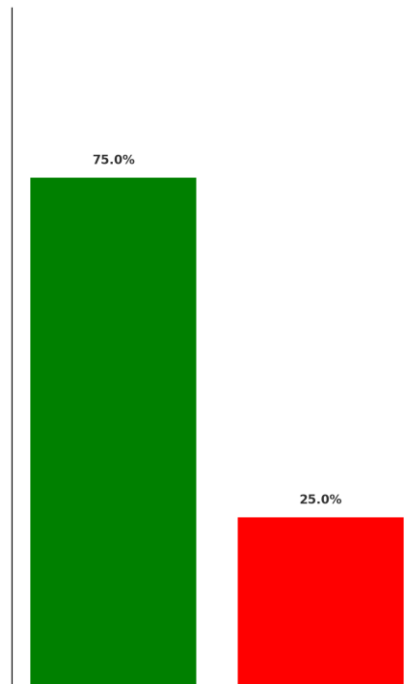

Рис. 2.4. Результати аналізу аспектів, які студенти першого курсу вважають найбільш доцільними в практико-орієнтованій сфері навчання.

Маємо незначне відхилення в бік зростання використання на практиці практико-орієнтовані технології навчання у студентів другого курсу, що може свідчити про поступове усвідомлення про важливість практичної реалізації теоретичних знань.

4. Визначення факторів, що впливають на мотивацію студентів до застосування практико-орієнтованих технологій, є важливим елементом дослідження, оскільки від цього залежить їхнє прагнення до освоєння та впровадження нових методик у майбутній професійній діяльності. Метою цього завдання було виявлення як зовнішніх, так і внутрішніх мотивів, які стимулюють майбутніх учителів активно засвоювати практико-орієнтовані підходи. Це може включати інтерес до нових форм навчання, бажання підвищити свою професійну компетентність, прагнення до успіху та самореалізації, а також переконання в ефективності таких методів для розвитку учнів.

Важливим також було зрозуміти, які конкретні аспекти освітнього

процесу найбільше мотивують студентів до використання практико-орієнтованих технологій: чи це особистий досвід успішного застосування методик, підтримка та заохочення з боку викладачів, можливість спостерігати позитивні результати у навчальній діяльності учнів або ж прагнення підготуватися до роботи в сучасних умовах, де від учителя очікується гнучкість і здатність адаптувати методи до потреб учнів.

Дослідження факторів мотивації також дозволило з'ясувати, як ці фактори впливають на впевненість студентів у своїй здатності ефективно застосовувати практико-орієнтовані методи на практиці. Це включає їхнє сприйняття власної профорієнтаційної компетентності, здатність долати труднощі, пов'язані з впровадженням нових технологій, та готовність до постійного професійного зростання. Визначення таких мотиваційних факторів допоможе освітнім установам краще адаптувати програми підготовки майбутніх учителів, стимулюючи їх до самовдосконалення, підвищення рівня відповідальності та формування впевненості у своїх професійних можливостях.

Можна зауважити, що в анкетуванні студенти першого курсу широко обговорювали й пропонували різні варіанти мотиваційних заходів, які вони вважали найбільш дієвими для них. Зокрема, серед таких відповідей можна навести такі: «Треба наполягати на покращенні знань, але в демократичній формі, з особистим підходом, можливо, з акцентом на теми, які цьому учню більше підходять/цікаві, щоб була мотивація»; «Залучення батьків до процесу навчання. Спільними зусиллями можна знайти способи мотивувати учня»; «Треба наполягати на покращенні його знань мотивацією та інтелектуальною ініціативою»; «У випадку, якщо учень свідомо не бажає продовжувати навчання».

Водночас, студенти другого курсу, також наводили свої, не менш ефективні на їх думку можливості мотивації та стимулювання в освітньому процесі, а саме: «Я вважаю, що це залежить від учня, але доцільним буде поговорити та зацікавити його за допомогою того, що він любить. Треба

поєднати його інтереси та дисципліну у креативній формі, щоб в нього самого з'явилося бажання учитися»; «Спробувати зрозуміти, що саме не подобається учню у предметі, та знайти способи зробити його цікавим. Наприклад, можна пов'язати матеріал із його хобі або реальним життям»; «Я думаю, можна спробувати зацікавити його різними більш цікавими або інтерактивними методами, підійти з боку його інтересів, авжеж, маючи десяток окрім нього студентів це буде важче, але якщо впершу чергу сам викладач зацікавлений донести предмет до студента, то це цілком можливо»; «Я вважаю грубою помилкою лишати змоги учня просуватись у навчанні, якщо він не зацікавлений в предметі. Найкращій варіант, як на мене - дізнатися причини не зацікавленості в предметі, так як на це можуть впливати різноманітні фактори. Перш за все, дитину треба мотивувати, і показувати, що навіть, якщо вона не розуміє предмет досконально, вона доклала певних зусиль – і це прекрасно. Я вважаю, що саме завдяки позитивному підкріпленні, можна, зацікавити учня до предмету» тощо.

Таким чином, можна зазначити, що переважна більшість студентів майбутніх вчителів вважають важливим процес мотивації учнів до навчання. Мають цікаві варіанти втілення мотиваційних заходів. Готові до того, що ці заходи мають “втілюватися у життя” з боку вчителя, а також безпосередньо самого учня.

Висновки до другого розділу

Охарактеризовано діяльність Криворізького державного педагогічного університету з точки зору його освітнього спрямування, матеріально-технічного забезпечення, комфортності навчального середовища, науково-педагогічного супроводу тощо. Так, дійшли висновку, що нині університет має усі переваги для здобуття освіти як за очною, так і за заочною формами здобуття освіти, і саме Криворізький педагогічний буде обрано як експериментальний майданчик

для продовження нашого дослідження.

Так, нами було визначено стан поточної готовності майбутніх учителів до використання технологій практико-орієнтованого навчання на базі Криворізького державного педагогічного університету, що дозволило сформулювати низку висновків, а саме:

1. Переважна більшість студентів має базову готовність до впровадження практико-орієнтованих технологій у навчальний процес, проте їх знання та навички потребують подальшого вдосконалення. Це свідчить про те, що підготовка студентів включає основи сучасних методик, але вимагає поглиблення в аспекті практичного застосування.

2. Аналіз результатів дослідження показав, що значна частина студентів знає основні підходи до практико-орієнтованого навчання, але не завжди впевнено використовує їх на практиці. Це вказує на потребу посилення практичної складової в освітньому процесі, яка б дозволяла майбутнім учителям набути впевненості та професійного досвіду ще під час навчання.

3. Виявлено, що студенти розуміють важливість розвитку профорієнтаційної компетентності. Значний вплив на цю компетентність мають умови освітнього середовища, можливість проходження педагогічної практики та доступ до сучасних інформаційних ресурсів.

4. Результати дослідження підтвердили важливість створення відповідних організаційно-педагогічних умов щодо розвитку профорієнтаційної компетентності. Зокрема, було відзначено, що участь студентів у педагогічній практиці, інтерактивних заняттях та спільних проєктах сприяє їх професійному розвитку та покращує готовність до застосування технологій практико-орієнтованого навчання.

5. Підсумовуючи результати дослідження, можна зробити висновок про необхідність удосконалення програм підготовки майбутніх учителів, зокрема шляхом збільшення частки практичних занять, впровадження тренінгів з профорієнтаційної компетентності та розширення можливостей для роботи з

технологіями практико-орієнтованого навчання.

Таким чином, проведене дослідження дозволило виявити сильні та слабкі сторони в підготовці майбутніх учителів до використання технологій практико-орієнтованого навчання. Виявлені результати вказують на необхідність модернізації освітніх програм, що дозволить підвищити ефективність профорієнтаційної підготовки майбутніх педагогів, розвинути їх профорієнтаційну компетентність та сприяти успішній реалізації кар'єрних цілей у майбутній педагогічній діяльності.

РОЗДІЛ 3

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ПРАКТИКО- ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ ЇХ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

3.1. Організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх учителів до використання технологій практико-орієнтованого навчання як засобу розвитку їх профорієнтаційної компетентності

Підготовка майбутніх учителів до професійної діяльності є одним із важливих завдань педагогічної освіти, що вимагає не лише формування теоретичних знань, але й розвитку прикладних умінь та навичок, необхідних для роботи в умовах сучасної освіти. Сучасне освітнє середовище характеризується динамічними змінами, зокрема збільшенням вимог до професійної компетентності вчителя, необхідності володіти інноваційними підходами до навчання та готовності працювати в умовах постійних змін. З огляду на це, ефективна підготовка майбутніх учителів потребує створення відповідних організаційно-педагогічних умов, що сприяють їхньому всебічному розвитку та професійному зростанню.

Застосування сучасних практико-орієнтованих технологій навчання в освітньому процесі дозволяє студентам педагогічних спеціальностей не лише засвоїти зміст навчального матеріалу, але й набувати навичок його практичного застосування. Це, у свою чергу, допомагає майбутнім учителям більш усвідомлено та цілеспрямовано готуватися до професійної діяльності, адже вони вчаться використовувати методи, які сприяють розвитку критичного мислення, творчих здібностей та готовності до вирішення реальних педагогічних завдань. Такий підхід також стимулює розвиток рефлексивних навичок, що дозволяє майбутнім педагогам аналізувати свою діяльність і адаптувати її до конкретних освітніх ситуацій [60].

Крім того, практико-орієнтоване навчання сприяє розвитку профорієнтаційної компетентності, тобто вміння орієнтуватися в умовах освітнього середовища, формувати професійні цілі та будувати кар'єрну траєкторію. Розвиток цієї компетентності є необхідним для побудови успішної кар'єри в сучасній системі освіти, адже вона включає здатність до професійного самовдосконалення, прагнення до особистісного зростання та готовність до освоєння нових освітніх технологій. Так, завдяки підготовці, орієнтованій на практику, майбутні вчителі здатні краще розуміти свою роль в освітньому процесі, свідомо формувати професійні якості та ефективніше взаємодіяти з учнями [там само].

Таким чином, створення умов для засвоєння практико-орієнтованих технологій є невід'ємною частиною якісної підготовки педагогічних кадрів. Це дозволяє не лише підвищити ефективність навчального процесу, але й формує стійку основу для професійного становлення, забезпечуючи майбутнім учителям необхідні інструменти для успішної реалізації кар'єрних цілей у галузі освіти.

Виокремимо та охарактеризуємо більш детально основні організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх учителів до використання технологій практико-орієнтованого навчання як засобу розвитку їх профорієнтаційної компетентності.

1. Упровадження практико-орієнтованих технологій в освітній процес.

Однією з ключових умов для якісної підготовки майбутніх учителів є інтеграція практико-орієнтованих технологій у навчальні програми педагогічних спеціальностей [8]. Це означає включення спеціальних курсів, модулів, лабораторних занять та семінарів, які б забезпечували студентам необхідні знання, а також навички застосування цих технологій на практиці. Завдяки таким інноваційним формам роботи майбутні педагоги отримують можливість розвивати критичне мислення, навички аналізу та синтезу інформації, що є основою для розв'язання реальних педагогічних завдань у

навчальному процесі.

Практико-орієнтовані підходи дають змогу майбутнім учителям формувати не лише теоретичні знання, але й практичні вміння, адаптуючи їх до реальних умов роботи в навчальних закладах [там само]. Важливою складовою цього процесу є створення середовища, в якому студенти можуть навчатися на основі власного досвіду, отримуючи практичні знання та навички під керівництвом досвідчених педагогів-наставників. Наприклад, під час проведення майстер-класів, моделювання навчальних ситуацій або педагогічної практики студенти мають можливість практикуватися у вирішенні проблем, з якими вони можуть стикатися у професійній діяльності, та оцінювати ефективність обраних методів навчання.

Інтеграція практико-орієнтованих технологій також передбачає застосування різноманітних методів, таких як проєктне навчання, кейс-методи, інтерактивні заняття, моделювання ситуацій та групова робота. Завдяки цьому студенти не лише освоюють теоретичний матеріал, але й розвивають комунікативні навички, вчаться ефективно співпрацювати з колегами та знаходити оптимальні шляхи вирішення складних ситуацій. Проєктна робота, зокрема, є ефективною технологією, яка дозволяє поєднувати теорію з практикою, розвиваючи творчі та дослідницькі навички, які будуть корисними у майбутній педагогічній діяльності [77, с. 5].

Крім того, важливим елементом є систематичне використання рефлексії, що дозволяє майбутнім учителям аналізувати власний досвід, вчитися на помилках та адаптуватися до нових умов і викликів у професійній діяльності. Регулярне залучення студентів до самоаналізу власних педагогічних дій сприяє більш усвідомленому ставленню до вибору та реалізації методів навчання, розумінню потреб учнів і підвищенню загальної педагогічної культури.

Отже, впровадження практико-орієнтованих технологій у навчальний процес є необхідним для формування у майбутніх учителів навичок практичного застосування теоретичних знань. Це сприяє не лише ефективному

професійному становленню майбутніх фахівців, але й підвищенню якості освіти загалом, оскільки випускники педагогічних спеціальностей приходять у школу готовими до активної та результативної роботи з учнями.

2. Забезпечення співпраці з навчальними закладами та професійними спільнотами

Важливу роль у підготовці майбутніх учителів відіграє співпраця з базовими навчальними закладами, де вони можуть набувати безцінного досвіду безпосередньої педагогічної практики. Це забезпечується не лише завдяки традиційній педагогічній практиці, але й через активну участь у спільних проєктах, освітніх заходах та ініціативах, які об'єднують університети з різними освітніми установами, такими як школи, ліцеї та гімназії. Така взаємодія дозволяє майбутнім учителям ознайомитися з сучасними вимогами до освітнього процесу, а також краще зрозуміти психологічні та соціальні аспекти професії, зокрема специфіку взаємодії з учнями різного віку, батьками та колегами [39].

Співпраця з навчальними закладами відкриває перед студентами можливість бути частиною реальних освітніх процесів і застосовувати здобуті знання на практиці. Під час проходження педагогічної практики вони отримують можливість спостерігати за досвідченими вчителями, переймати їхні методики, аналізувати ефективність різних підходів до навчання та отримувати зворотний зв'язок від наставників. Ця взаємодія дає можливість відчувати себе частиною педагогічного колективу, навчитися працювати в команді, а також отримати підтримку та пораду від досвідчених фахівців, що значно підвищує їхню впевненість у власних силах.

Участь студентів у спільних освітніх проєктах, де вони можуть розробляти та впроваджувати власні ідеї, сприяє розвитку їхньої креативності та лідерських навичок. Наприклад, студентські проєкти з впровадження інноваційних методик навчання або адаптації навчальних програм до потреб окремих груп учнів дозволяють їм глибше зрозуміти механізми освітнього

процесу та знайти власний педагогічний стиль [там само]. Такі проекти часто супроводжуються участю в обговореннях, презентаціях та наукових конференціях, що стимулює майбутніх учителів до постійного професійного зростання та обміну досвідом з іншими фахівцями.

Партнерські відносини між університетами та школами створюють сприятливі умови для безперервного професійного розвитку студентів, збагачуючи їх професійний досвід та поглиблюючи розуміння ролі вчителя у суспільстві. Крім того, завдяки співпраці з професійними спільнотами студенти отримують можливість брати участь у професійних асоціаціях, де вони можуть обмінюватися досвідом, дізнаватися про нові методи та підходи в педагогіці, а також брати участь у тренінгах, вебінарах і майстер-класах від провідних експертів.

Таким чином, співпраця з навчальними закладами та професійними спільнотами є важливою умовою для формування практичного досвіду майбутніх учителів і розвитку їхніх професійних компетентностей. Вона сприяє глибшому усвідомленню специфіки педагогічної діяльності, підвищенню рівня професійної підготовки, формуванню стійких навичок, які допомагають студентам краще підготуватися до професійних викликів і успішної реалізації вчительської кар'єри.

3. Реалізація розвитку педагогічної майстерності та рефлексивних навичок майбутніх педагогів

Для ефективного впровадження практико-орієнтованих технологій у навчальний процес надзвичайно важливо розвивати педагогічну майстерність майбутніх учителів, а також їхню здатність до рефлексії, тобто вміння об'єктивно оцінювати та осмислювати власну діяльність, виявляти успішні підходи та коригувати недоліки. Педагогічна майстерність включає не лише знання навчальних методик, але й здатність до творчого застосування цих методик, вміння мотивувати учнів, враховувати їхні індивідуальні особливості, а також застосовувати диференційований підхід до навчання. Розвиток цих

навичок допомагає майбутнім учителям стати впевненими, компетентними фахівцями, здатними ефективно вирішувати освітні завдання.

Організація тренінгів, майстер-класів і практичних занять сприяє формуванню професійних навичок через активне навчання, «у ході обговорення і конфлікту інтерпретацій» [82, с. 198], моделювання навчальних завдань і аналіз конкретних прикладів із практики. Тренінги дозволяють майбутнім учителям набути практичного досвіду в керованих умовах, що робить їх більш підготовленими до реальних педагогічних ситуацій. Майстер-класи, на яких студенти можуть спостерігати роботу досвідчених педагогів, допомагають їм побачити, як теоретичні знання реалізуються на практиці, а також перейняти ефективні методи роботи з учнями.

Рефлексія є важливим елементом професійного зростання, адже вона дозволяє майбутнім учителям аналізувати власні педагогічні підходи, критично осмислювати свої дії, розуміти причини успіхів та помилок. Розвиток рефлексивних навичок допомагає майбутнім педагогам адаптувати свої методи до потреб різних учнів, оцінювати ефективність застосованих технологій, а також будувати індивідуальну траєкторію професійного розвитку. Через рефлексію студенти вчаться відходити від стереотипних підходів, відкриваючи для себе нові шляхи вирішення навчальних ситуацій, стають гнучкішими та готовими до змін в умовах освітнього процесу [67].

Також важливим компонентом розвитку рефлексії є самоаналіз, який може здійснюватися через ведення щоденників або портфолію, де студенти фіксують свої успіхи, проблеми та виклики, з якими вони стикаються. Це сприяє систематичному осмисленню професійного досвіду, а також дозволяє бачити прогрес у власному розвитку. Самоаналіз допомагає розвинути вміння виділяти ключові моменти у своїй роботі, оцінювати їх важливість і враховувати їх при побудові подальшої стратегії викладання.

Отже, розвиток педагогічної майстерності та рефлексивних навичок є критично важливими складовими професійного становлення майбутніх

учителів. Така підготовка робить їх більш впевненими в своїх можливостях, відкритими до нових підходів і готовими до побудови індивідуального педагогічного стилю, що дозволить їм ефективно працювати в умовах сучасної освіти та успішно адаптуватися до вимог майбутніх професійних викликів.

4. Забезпечення доступу до сучасних інформаційно-комунікаційних технологій

Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у процес підготовки майбутніх учителів є важливим аспектом розвитку практико-орієнтованої освіти, що відповідає сучасним вимогам цифрової трансформації освітнього середовища. Сьогодні педагог повинен не лише володіти знаннями з предмету, а й бути готовим до використання цифрових інструментів, які допомагають зробити навчання більш динамічним, інтерактивним та доступним. ІКТ дозволяють майбутнім учителям розширити можливості організації навчальної діяльності, вивчати нові освітні методи та практики, а також розвивати власні цифрові компетенції, що є критично важливими у сучасній школі [20].

Доступ до ІКТ надає студентам можливість працювати з інтерактивними платформами для дистанційного та змішаного навчання, такими як Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams тощо. Використання цих платформ сприяє більш ефективному плануванню уроків, проведенню оцінювання, організації групових та індивідуальних завдань, а також надає вчителям зручний інструмент для відстеження прогресу учнів. Це, у свою чергу, підвищує гнучкість та адаптивність майбутніх педагогів до різних умов викладання, розвиваючи їхню професійну мобільність. Крім того, ІКТ відкривають перед студентами можливість для застосування нових форм та методів навчання, таких як інтерактивні вправи, віртуальні лабораторії, онлайн-курси, освітні ігри та симуляції. Використання таких інструментів дозволяє розвивати у майбутніх учителів креативний підхід до викладання та вдосконалювати вміння залучати учнів до активного навчання. Інтерактивні ресурси допомагають зробити

навчання більш привабливим і доступним для учнів з різними стилями сприйняття інформації, що є важливим фактором для успішного освоєння матеріалу [там само].

Важливим елементом у забезпеченні доступу до ІКТ є також формування інформаційної грамотності студентів, яка включає вміння працювати з великим обсягом інформації, використовувати надійні джерела, аналізувати дані та застосовувати їх для вирішення педагогічних завдань. Інформаційна грамотність допомагає майбутнім учителям орієнтуватися у широкому спектрі цифрових ресурсів, обирати ті, що найкраще відповідають навчальним потребам, і застосовувати їх для організації ефективного навчального процесу.

Надання студентам доступу до ІКТ також розвиває їхню здатність до самостійного навчання, оскільки вони отримують можливість використовувати інтернет-ресурси для вдосконалення власних знань, відвідувати онлайн-курси, вебінари, брати участь у професійних спільнотах та конференціях, які відбуваються у цифровому форматі. Це дозволяє їм бути в курсі новітніх педагогічних підходів та методик, підвищувати свою кваліфікацію та обмінюватися досвідом з колегами з інших регіонів і країн.

Таким чином, забезпечення доступу до сучасних ІКТ є необхідною умовою для формування цифрової компетентності майбутніх учителів. Це сприяє їхній готовності до роботи у нових цифрових умовах, адаптивності до змін у навчальному середовищі та здатності використовувати інноваційні технології для забезпечення високої якості освіти. Завдяки цьому студенти не лише краще адаптуються до умов сучасної школи, але й стають агентами змін, які можуть впроваджувати нові підходи до навчання та зробити його більш ефективним і доступним для кожного учня.

5. Формування особистісної мотивації до професійного розвитку.

Однією з основних умов якісної підготовки майбутніх учителів є створення мотиваційного середовища, яке стимулює їх до професійного самовдосконалення, пошуку індивідуальних педагогічних підходів і

самореалізації у професії. Мотивація до професійного розвитку є ключовим фактором, який визначає прагнення студентів розвивати свої компетентності, відкривати для себе нові методи викладання та активно вдосконалюватися як особистість і як педагог. Така мотивація формується у процесі навчання і стає рушійною силою їхнього майбутнього професійного зростання. Зазначається, «що для кожного студента має індивідуальні характеристики, особистісну важливість і ціннісну значущість, виявляється у прагненні до професійної самореалізації» [82, с. 192].

Забезпечення індивідуальної роботи зі студентами дозволяє врахувати їхні особисті інтереси, сильні сторони та можливості. Наставництво та підтримка викладачів і керівників педагогічної практики сприяє розвитку у студентів впевненості у власних силах, формує професійні інтереси та індивідуальні кар'єрні орієнтири. Під час особистих консультацій студенти можуть отримати зворотний зв'язок про свої успіхи та помилки, визначити подальші напрямки для самовдосконалення та поставити конкретні цілі [11, с. 30].

Організація зустрічей із професійними наставниками, які мають значний досвід у сфері освіти, є важливим елементом мотиваційного середовища. Такі зустрічі надають студентам можливість ознайомитися з реальними професійними викликами, обговорити успішні кейси та методики викладання, що дозволяє їм усвідомити важливість безперервного професійного розвитку. Наставники можуть ділитися власним досвідом подолання труднощів, що надихає майбутніх педагогів, допомагаючи їм формувати стійке бажання досягати професійних висот і прагнути до самовдосконалення.

Участь у наукових гуртках, конкурсах та конференціях дозволяє студентам демонструвати свої досягнення, отримувати визнання, зворотний зв'язок та поради від фахівців. Така активність не лише мотивує до подальших успіхів, але й сприяє формуванню у студентів дослідницького інтересу, що є важливим компонентом для розвитку сучасного вчителя. Конкурси та наукові

заходи сприяють не лише поглибленню знань, але й допомагають студентам розвивати критичне мислення, навички аналізу та самостійного прийняття рішень. Участь у таких заходах також підвищує самооцінку студентів, допомагає формувати впевненість у своїх силах і сприяє появі позитивного ставлення до майбутньої професійної діяльності. «Конференції також активно сприяють розв'язанню практичних завдань, не обмежуючись лише теоретичними дослідженнями» [77, с. 154].

Крім того, важливим аспектом формування мотивації є підтримка здорової конкуренції серед студентів, коли досягнення однієї особи стають прикладом для інших. Спільна робота над проєктами, обмін знаннями та ідеями підвищує рівень залученості кожного студента у навчальний процес, що сприяє формуванню взаємоповаги та підтримки у колективі. Це середовище стимулює студентів досягати професійних вершин та створює сприятливі умови для їхнього подальшого зростання.

Таким чином, формування особистісної мотивації до професійного розвитку є необхідною умовою підготовки висококваліфікованих педагогічних кадрів. Створення мотиваційного середовища сприяє професійній самореалізації, забезпечує стійку основу для подальшого професійного зростання та формує у майбутніх учителів активну позицію щодо постійного вдосконалення власної професійної майстерності.

Реалізація організаційно-педагогічних умов для підготовки майбутніх учителів до використання практико-орієнтованих технологій супроводжується низкою викликів, які вимагають значних зусиль від навчальних закладів, педагогічного складу та державної освітньої системи загалом. Одним із головних викликів є необхідність модернізації навчальних програм, щоб вони відповідали сучасним освітнім стандартам та потребам учителів. Це потребує не тільки оновлення змісту навчальних дисциплін, а й розробки нових курсів, зокрема з використанням цифрових та інтерактивних технологій, що дозволяють студентам отримувати практичні навички [22].

Ресурсне забезпечення залишається важливим аспектом для забезпечення ефективної підготовки. Впровадження сучасних методик вимагає достатнього фінансування для придбання обладнання, доступу до програмного забезпечення, навчальних платформ та інших ресурсів. Брак цих засобів може обмежувати можливості студентів отримувати актуальні знання та відпрацьовувати їх у практичних умовах. Крім того, значна частина навчальних закладів стикається з необхідністю оновлення матеріально-технічної бази, що включає створення сучасних лабораторій, кабінетів з цифровим обладнанням та доступ до мережевих ресурсів, які дозволяють студентам розвивати цифрову грамотність та здобувати навички використання ІКТ у навчальному процесі. Оновлення педагогічних підходів є ще одним викликом, оскільки багато викладачів звикли до традиційних методів навчання, і процес адаптації до нових форм може займати певний час. Це вимагає від викладачів готовності до постійного професійного розвитку, що включає опанування новітніх методик, прийомів рефлексії та інтерактивного навчання. Підвищення кваліфікації викладачів, проведення тренінгів та участь у наукових конференціях дозволяють педагогам дізнаватися про сучасні тенденції в освіті, що, в свою чергу, сприяє ефективному навчанню майбутніх учителів [там само].

Однак, попри всі ці труднощі, перспективи реалізації організаційно-педагогічних умов є багатообіцяючими. Зокрема, завдяки розвитку технологій і міжнародному обміну досвідом, навчальні заклади отримують можливість удосконалювати освітні процеси та застосовувати інноваційні підходи. Підтримка з боку держави та участь у міжнародних грантових програмах можуть сприяти залученню додаткових ресурсів для освітніх установ, що дозволить підвищити рівень матеріально-технічного забезпечення та створити сприятливе середовище для розвитку професійної компетентності студентів.

Іншою перспективою є впровадження цифрових освітніх платформ, які дозволяють не лише модернізувати процес навчання, але й роблять його доступнішим для студентів [73]. Завдяки таким платформам майбутні учителі

можуть брати участь у дистанційних курсах, вебінарах та інших формах навчання, що сприяє їхньому професійному розвитку та відкриває доступ до новітніх методичних матеріалів та технологій.

Таким чином, хоча реалізація організаційно-педагогічних умов підготовки майбутніх учителів до використання практико-орієнтованих технологій пов'язана з певними викликами, вона має значні перспективи. За умов належної організації та підтримки з боку навчальних закладів і держави ці труднощі можуть бути подолані, а підготовка майбутніх учителів стане основою для підвищення якості навчального процесу, розвитку професійної компетентності випускників педагогічних спеціальностей та забезпечення ефективного функціонування сучасної системи освіти.

Створення організаційно-педагогічних умов, що сприяють ефективному оволодінню технологіями практико-орієнтованого навчання, є ключовим елементом у підготовці майбутніх учителів до професійної діяльності, особливо в умовах сучасних освітніх реформ та постійних змін у вимогах до компетентностей педагогічних кадрів [там само]. Такі умови дозволяють студентам не тільки здобувати глибокі теоретичні знання, а й набувати цінних практичних навичок, які формують їхню готовність до реальної роботи з учнями та розуміння актуальних потреб освітнього процесу.

Впровадження організаційно-педагогічних умов, що сприяють формуванню профорієнтаційної компетентності, зокрема через використання інтерактивних, інформаційно-комунікаційних та інших інноваційних методик, забезпечує всебічний розвиток студентів як майбутніх фахівців. Зокрема, це включає розвиток у них таких якостей, як здатність до критичного мислення, комунікативні навички, здатність до адаптації та вміння застосовувати індивідуальний підхід до кожного учня. Оволодіння такими навичками дозволяє майбутнім учителям більш усвідомлено обирати методи навчання, ефективно керувати навчальним процесом та створювати позитивний мікроклімат у класі.

Такі умови сприяють також професійному самовдосконаленню майбутніх учителів. Набуваючи досвіду використання практико-орієнтованих технологій, студенти розуміють важливість безперервного професійного розвитку, що включає вивчення новітніх методик, участь у професійних спільнотах, підвищення кваліфікації та обмін досвідом із колегами. Це сприяє формуванню готовності до впровадження нових підходів у навчальному процесі, які здатні забезпечити актуальність та ефективність освітнього процесу.

Крім того, організаційно-педагогічні умови, які створюють сприятливе середовище для формування профорієнтаційної компетентності, забезпечують студентам можливість оволодіти знаннями та навичками, необхідними для реалізації освітніх завдань у сучасному навчальному середовищі. Уміння використовувати практико-орієнтовані підходи, рефлексивні навички та мотивація до самовдосконалення дають змогу випускникам педагогічних спеціальностей стати активними та відповідальними учасниками освітнього процесу, які здатні ефективно взаємодіяти з учнями, сприяти їх розвитку та успішному навчанню [57].

Отже, створення умов для ефективного використання технологій практико-орієнтованого навчання є необхідним компонентом підготовки майбутніх учителів. Це не лише підвищує якість підготовки фахівців, але й забезпечує розвиток особистісних і професійних якостей, які є визначальними для успішного виконання професійних обов'язків та сприяють подальшому кар'єрному зростанню вчителів у сучасній системі освіти.

3.2. Методичні рекомендації щодо підвищення стану готовності майбутніх учителів до використання технологій практико-орієнтованого навчання як засобу розвитку їх профорієнтаційної компетентності

Розробка методичних рекомендацій для підвищення рівня готовності майбутніх учителів до використання технологій практико-орієнтованого

навчання є важливим завданням у підготовці педагогічних кадрів, оскільки вони безпосередньо сприяють підвищенню якості освіти й успішній адаптації випускників до професійної діяльності. Такі рекомендації дозволяють забезпечити системний підхід до формування компетентностей, які необхідні для ефективного використання сучасних освітніх технологій у навчальному процесі. Особливо важливою є розробка рекомендацій, що орієнтовані на формування комплексних навичок, здатності адаптувати навчальні методики до різноманітних освітніх ситуацій і відповідати на потреби учнів, сприяючи таким чином підвищенню їхньої мотивації до навчання.

Методичні рекомендації спрямовані на забезпечення професійного розвитку студентів, розширення їхніх знань у сфері практико-орієнтованого навчання, а також на розвиток здатності критично оцінювати та адаптувати педагогічні технології до умов конкретної освітньої установи. Важливим компонентом рекомендацій є стимулювання професійної мотивації майбутніх учителів, що включає розвиток прагнення до постійного вдосконалення, готовності до освоєння нових підходів та бажання робити навчальний процес максимально ефективним і цікавим для учнів. Завдяки чітким інструкціям і практичним порадам студенти отримують можливість навчитися використовувати на практиці принципи практико-орієнтованого підходу, розвивати свою профорієнтаційну компетентність, яка є основою для успішної професійної діяльності.

Наведені нижче рекомендації допоможуть удосконалити процес підготовки вчителів, дозволяючи навчальним закладам розробити освітні програми, що відповідають сучасним вимогам. Крім того, ці рекомендації сприятимуть формуванню у студентів відповідального ставлення до обраної професії, підвищуючи їхню самооцінку та мотивацію до роботи. Завдяки впровадженню даних рекомендацій підготовка педагогів стає не лише більш структурованою та ефективною, але й забезпечує підвищення конкурентоспроможності випускників на ринку праці, адже вони виходять з

університету підготовленими до впровадження інноваційних методів, взаємодії з сучасними освітніми технологіями та самостійного прийняття рішень у своїй професійній діяльності.

1. Впровадження курсів з практико-орієнтованого навчання

До навчальних програм педагогічних спеціальностей рекомендується включити спеціалізовані курси, що акцентують увагу на практико-орієнтованих підходах до навчання. Такі курси повинні не лише знайомити студентів із сучасними педагогічними методиками, але й формувати в них готовність і здатність до самостійного використання цих методик у навчальному процесі. Вони мають охоплювати технології проєктного навчання, кейс-методи, інтерактивні та кооперативні методи, а також інноваційні підходи, такі як моделювання навчальних ситуацій, диференційоване навчання та робота в малих групах. Така різноманітність методів сприяє формуванню у студентів гнучкості мислення, вміння швидко адаптуватися до різноманітних освітніх ситуацій та знаходити індивідуальний підхід до учнів [14].

Курси з практико-орієнтованого навчання мають на меті розвивати у студентів педагогічну майстерність через реальну практику. Це можна реалізувати, наприклад, шляхом залучення студентів до проєктних завдань, які імітують робочі ситуації, або шляхом створення умов, що сприяють безпосередньому застосуванню отриманих знань у конкретних педагогічних задачах. У процесі проходження таких курсів студенти можуть працювати з реальними прикладами та кейсами, розв'язувати ситуаційні задачі, що допомагає розвинути навички проблемного навчання, креативності та вміння приймати самостійні рішення [там само]. Це особливо корисно для розвитку готовності до адаптації навчальних програм відповідно до потреб учнів і реалій конкретного навчального закладу.

Крім того, викладачі повинні забезпечувати студентів не лише теоретичними знаннями, але й створювати умови для здобуття практичного досвіду через залучення їх до конкретних освітніх проєктів. Для цього доцільно

організувати інтерактивні лабораторії, де студенти зможуть розробляти власні навчальні проекти та отримувати зворотний зв'язок від викладачів і колег. Наприклад, в рамках таких курсів можна організувати навчальні симуляції уроків, де студенти моделюють різні педагогічні ситуації, аналізують їх, оцінюють ефективність застосованих методів та обговорюють можливі підходи до вирішення складних педагогічних завдань [49].

Впровадження курсів з практико-орієнтованого навчання також включає залучення студентів до сучасних цифрових платформ і ресурсів, які можуть значно розширити можливості навчання. Такі платформи дозволяють студентам працювати з інтерактивними матеріалами, брати участь у дистанційних заняттях, використовувати віртуальні лабораторії, отримувати зворотний зв'язок та порівнювати власні результати з досягненнями інших студентів. Це сприяє розвитку цифрової компетентності майбутніх учителів і їх готовності до роботи в умовах сучасного навчального середовища, яке все більше використовує інформаційно-комунікаційні технології [14].

Отже, впровадження спеціалізованих курсів із практико-орієнтованого навчання є важливим етапом підготовки майбутніх учителів до професійної діяльності. Вони допомагають студентам розвивати навички, необхідні для адаптації навчальних програм до реальних умов, набувати практичного досвіду та формувати компетентності, які дозволяють їм успішно вирішувати освітні завдання, мотивувати учнів до навчання та ефективно застосовувати сучасні педагогічні підходи у своїй діяльності.

2. Посилення педагогічної практики у навчальних закладах

Збільшення тривалості та поглиблення педагогічної практики є надзвичайно важливим кроком у підготовці майбутніх учителів, оскільки саме під час практичної діяльності студенти можуть набути реального досвіду роботи в класі та застосовувати на практиці знання, здобуті під час навчання. Програми педагогічної практики повинні бути структуровані таким чином, щоб студенти мали можливість активно використовувати практико-орієнтовані

технології в реальних освітніх умовах, набуваючи необхідні професійні компетентності та розуміння специфіки роботи з учнями різного віку та рівня підготовки.

Залучення студентів до підготовки та проведення уроків дозволяє їм не лише спостерігати за роботою досвідчених педагогів, але й самостійно розробляти план уроку, обирати ефективні методи викладання, керувати навчальним процесом, оцінювати досягнення учнів та підтримувати дисципліну в класі. Під час таких занять студенти мають можливість працювати з різними категоріями учнів, що допомагає їм краще зрозуміти особливості їхнього розвитку, потреби та індивідуальні можливості, а також адаптувати навчальний процес для досягнення максимальної ефективності.

Крім участі в навчальних заняттях, студентам корисно брати участь в організації освітніх проєктів і позакласних заходів. Це допомагає їм оволодіти навичками організації позакласної роботи, вміннями планування та управління, а також розвиває їх творчий потенціал. Залучення до таких проєктів, як культурні події, наукові виставки, спортивні змагання та соціальні ініціативи, дозволяє майбутнім учителям формувати навички роботи в команді, взаємодії з колегами та батьками, а також розуміння значення позакласної роботи для всебічного розвитку учнів.

Ще одним важливим компонентом педагогічної практики є організація рефлексійних занять, під час яких студенти можуть обговорювати власний досвід, аналізувати виклики, з якими вони зіткнулися, та обмінюватися думками з колегами. Рефлексія дозволяє студентам усвідомити власні сильні та слабкі сторони, об'єктивно оцінити ефективність застосованих підходів і методик, а також визначити напрями для самовдосконалення. Такі заняття сприяють формуванню у студентів критичного мислення, вміння аналізувати свої дії та вчитися на помилках, що є важливим для їхнього професійного зростання [67].

Крім цього, регулярний зворотний зв'язок від наставників і викладачів є важливою умовою успішного проходження практики. Наставники повинні не

лише спостерігати за роботою студентів, але й активно допомагати їм у подоланні труднощів, пропонувати поради, які базуються на їхньому досвіді, а також надавати конструктивну критику, що сприяє підвищенню професійного рівня студентів. Такий зворотний зв'язок стимулює студентів до розвитку, допомагає їм будувати чітке розуміння своєї ролі в освітньому процесі та сприяє формуванню впевненості у власних силах.

Отже, посилення педагогічної практики у навчальних закладах є важливим чинником для формування професійних навичок майбутніх учителів. Розширення практичних завдань, залучення до позакласної діяльності, рефлексійні заняття та підтримка наставників створюють цілісну систему підготовки, що допомагає студентам адаптуватися до реальних умов педагогічної діяльності, формувати професійну впевненість і готовність до ефективного впровадження інноваційних методик у навчальний процес.

3. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі

Для підвищення рівня готовності студентів до роботи в умовах цифрової освіти необхідно активно залучати інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) у навчальний процес. Сучасні освітні технології дозволяють зробити навчання гнучким, інтерактивним та орієнтованим на потреби студентів, а також адаптувати освітній процес до змін у суспільстві, зокрема до цифровізації та дистанційного навчання. У зв'язку з цим важливо забезпечити студентам доступ до різноманітних онлайн-платформ, де вони зможуть виконувати завдання, проходити тестування, обмінюватися матеріалами, брати участь у форумах та співпрацювати у групових проєктах. Це не лише розширює їхні можливості для самостійної роботи, але й дозволяє опанувати інструменти, які вони зможуть використовувати у своїй майбутній професійній діяльності [81].

Використання платформ, таких як Google Classroom, Microsoft Teams, Zoom, Moodle та інших інтерактивних ресурсів, сприяє формуванню у студентів цифрової грамотності та навичок дистанційної комунікації. Вони отримують

можливість застосовувати цифрові інструменти для організації своєї роботи, комунікації з учнями та проведення навчальних занять у гнучкому форматі. Такі платформи також дозволяють створювати індивідуальні траєкторії навчання, що відповідають рівню підготовки, інтересам та здібностям кожного студента, стимулюючи їх до самостійного пошуку знань і розвитку аналітичних навичок [12].

Проведення практичних занять з використанням програмних продуктів, що широко застосовуються в освітньому процесі, є важливою частиною підготовки майбутніх учителів. Такі заняття дозволяють студентам навчитися використовувати цифрові засоби для створення навчальних матеріалів, проведення інтерактивних уроків, створення віртуальних класів та управління навчальним процесом. Наприклад, за допомогою Microsoft Teams або Google Classroom студенти можуть планувати уроки, надавати учням доступ до різних навчальних матеріалів, проводити тестування та відслідковувати успішність, що забезпечує комплексне розуміння процесу управління навчальною діяльністю. Опанування цих інструментів підвищує впевненість майбутніх учителів у використанні цифрових технологій у педагогічній діяльності та готує їх до роботи в умовах дистанційного або змішаного навчання [61].

Крім того, використання ІКТ в освітньому процесі сприяє розвитку навичок самоорганізації та самоконтролю, оскільки студенти мають можливість планувати свій навчальний процес, контролювати виконання завдань та отримувати миттєвий зворотний зв'язок. Викладачі можуть використовувати аналітичні інструменти на цифрових платформах для оцінки прогресу студентів, виявлення їхніх сильних і слабких сторін, а також надання рекомендацій щодо подальшого розвитку. Це дозволяє створити індивідуальний підхід до навчання, враховувати особливості кожного студента та забезпечити ефективне досягнення ними навчальних результатів.

Залучення студентів до роботи з ІКТ також сприяє розвитку комунікаційних навичок, адже вони вчаться взаємодіяти з іншими учасниками

навчального процесу за допомогою електронних засобів зв'язку, що є необхідним для організації групової роботи, проведення дискусій та спільної роботи над проектами.

Отже, активне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес є важливою складовою підготовки майбутніх учителів. Вони сприяють розвитку професійних і цифрових компетентностей, дозволяють адаптуватися до сучасних умов навчання, розвивають у студентів навички самостійного навчання, взаємодії в цифровому середовищі та організації навчального процесу з використанням цифрових засобів. Це забезпечує високий рівень готовності майбутніх педагогів до ефективного застосування ІКТ у професійній діяльності, що є необхідним для сучасної освіти.

4. Організація тренінгів та майстер-класів

Періодична організація тренінгів та майстер-класів із залученням досвідчених педагогів є надзвичайно важливою для формування професійних навичок студентів і підвищення їхньої впевненості у застосуванні практико-орієнтованих підходів у навчальному процесі. Такі заходи створюють сприятливі умови для передачі практичного досвіду, розкривають особливості реальної роботи в навчальних закладах та допомагають майбутнім учителям отримати цінні знання від професіоналів, які мають багаторічний досвід викладання та успішного використання інноваційних методик [86].

На тренінгах студенти мають можливість працювати з новітніми педагогічними технологіями, вивчати інтерактивні методи навчання, тренувати навички роботи в команді та комунікації з учнями. Важливо, щоб такі тренінги включали елементи практичної роботи, моделювання реальних навчальних ситуацій і завдань, які дозволяють студентам не лише теоретично ознайомитися з педагогічними підходами, а й відчувати себе в ролі вчителя в умовах, максимально наближених до реальних. Це підвищує їхню мотивацію та розуміння суті професійної діяльності, допомагає формувати гнучкість мислення та здатність приймати самостійні рішення.

Майстер-класи, на яких студенти можуть спостерігати за роботою досвідчених педагогів, є цінним джерелом знань і практичних навичок. Вони дозволяють студентам побачити, як ефективно використовувати різні методики в залежності від ситуації та потреб учнів, як адаптувати методи навчання для роботи з різними віковими групами та як взаємодіяти з класом для досягнення найкращих результатів. Залучення до таких заходів реальних педагогів, які мають успішний досвід викладання, дозволяє студентам переймати найбільш дієві підходи, вчитися уникати типових помилок та краще підготуватися до викликів, які вони можуть зустріти у власній педагогічній практиці [там само].

Корисно також організовувати майстер-класи, присвячені успішному застосуванню інтерактивних технологій та роботі з різними освітніми платформами, які є невід'ємною частиною сучасного освітнього процесу. В рамках таких майстер-класів студенти можуть вчитися використовувати різноманітні цифрові інструменти для створення інтерактивних завдань, проведення віртуальних уроків, моніторингу прогресу учнів та надання зворотного зв'язку. Це дозволяє їм адаптуватися до умов цифрової освіти, освоювати нові способи взаємодії з учнями та навчатися ефективно використовувати сучасні технології для підвищення якості навчання.

Для підвищення ефективності таких заходів доцільно організовувати тренінги та майстер-класи з різних тематичних напрямків, таких як управління класом, мотивація учнів, розвиток критичного мислення, використання проектного навчання та інші теми, які відповідають сучасним викликам і вимогам до вчителя. Це дозволить майбутнім учителям поглибити свої знання та підвищити рівень професійної компетентності в різних аспектах педагогічної діяльності. Крім того, регулярність проведення таких заходів сприятиме постійному професійному зростанню студентів, допомагаючи їм оновлювати свої знання, вивчати інноваційні підходи та формувати позитивну мотивацію до вдосконалення професійних навичок [12].

Отже, організація тренінгів та майстер-класів є ефективним методом

підготовки майбутніх учителів до використання практико-орієнтованих технологій у навчальному процесі. Завдяки таким заходам студенти здобувають не лише знання, але й впевненість у власних силах, отримують підтримку з боку досвідчених фахівців та можуть краще підготуватися до професійної діяльності, орієнтованої на сучасні освітні стандарти.

5. Формування мотиваційного середовища для професійного розвитку

Однією з важливих рекомендацій для успішної підготовки майбутніх учителів є створення середовища, яке активно стимулює їх до постійного професійного розвитку та вдосконалення. Таке середовище має підтримувати інтерес студентів до обраної професії, надавати їм можливості для саморозвитку та створювати умови для формування стійкої мотивації до професійного зростання. Формування мотиваційного середовища базується на наданні студентам шансів взяти участь у різноманітних заходах, таких як конкурси, освітні проєкти, наукові гуртки, конференції та воркшопи. Важливо, щоб ці можливості були доступні та відповідали інтересам і потребам студентів, що значно підвищить їхню залученість до навчального процесу.

Участь у конкурсах дозволяє студентам проявити свої знання та навички, отримати позитивний досвід змагання, навчитися працювати в умовах конкуренції та отримати визнання від колег та викладачів. Освітні проєкти, зокрема такі, що передбачають співпрацю з реальними школами та учнями, дозволяють студентам використовувати свої знання на практиці та формувати досвід роботи в команді, що є надзвичайно важливим для майбутньої професії. Наукові гуртки та конференції сприяють розвитку дослідницьких навичок, поглибленню теоретичних знань і формуванню вміння аналізувати сучасні тенденції в освіті. Участь у таких заходах не лише підвищує рівень обізнаності студентів, але й мотивує їх до подальшого навчання та розширює їхні кар'єрні перспективи [21, с. 37].

Роль викладачів і наставників у формуванні мотиваційного середовища є надзвичайно важливою. Викладачі повинні не лише передавати знання, але й

бути менторами для студентів, допомагати їм усвідомлювати важливість постійного професійного розвитку, встановлювати конкретні професійні цілі та плани для їх досягнення. Підтримка з боку наставників допомагає студентам відчувати впевненість у власних силах, підвищити їхню самооцінку та подолати сумніви щодо своїх професійних можливостей. Крім того, наставники можуть допомагати студентам розпізнавати свої сильні та слабкі сторони, надавати індивідуальні рекомендації для розвитку та заохочувати до рефлексії над власними професійними досягненнями. Дослідниця Т. Осипова стверджує, що «педагогічна підтримка детермінує розвиток вольових якостей, умінь приймати рішення в нестандартних ситуаціях навчальної і майбутньої професійної діяльності, спрямовується на розвиток ініціативи студентів, їхнє самовизначення і саморозвиток тощо» [48, с. 4].

Особливо важливо забезпечити доступ до сучасної інформації про тенденції у сфері освіти, методичні інновації та досвід провідних педагогів. Це можна зробити через проведення регулярних семінарів, тренінгів, лекцій з участю фахівців, які надихають студентів своїм прикладом та надають їм нові знання. Така мотиваційна підтримка формує у майбутніх учителів бажання освоювати нові методи, експериментувати з новітніми підходами до навчання та вдосконалюватися в обраній сфері.

Крім того, створення умов для здорової конкуренції серед студентів може позитивно вплинути на їхній професійний розвиток. Конкурентне середовище стимулює майбутніх учителів прагнути досягати високих результатів, розвивати свої таланти та ставити перед собою амбітні цілі. Важливо при цьому підтримувати атмосферу взаємоповаги, де кожен студент відчуватиме себе частиною команди, яка спільно працює над підвищенням рівня освіченості та професійних компетентностей.

Отже, формування мотиваційного середовища є необхідним елементом для забезпечення високого рівня підготовки майбутніх учителів. Завдяки участі у конкурсах, проєктах, наукових заходах та отриманню наставницької

підтримки, студенти розвивають позитивне ставлення до професії, бажання вдосконалюватися та розширювати свої професійні горизонти. Це середовище сприяє формуванню внутрішньої мотивації до розвитку, яка є основою для подальшого професійного зростання та успішної кар'єри в галузі освіти.

6. Залучення до дослідницької роботи

Залучення студентів до дослідницької роботи є важливим компонентом їхньої професійної підготовки, оскільки допомагає їм не лише поглибити знання у галузі педагогіки та методики навчання, але й розвинути критичне мислення, аналітичні навички та здатність до рефлексії. Дослідницька діяльність дає змогу студентам ознайомитися з сучасними тенденціями та інноваціями в освітньому процесі, вивчати й осмислювати досвід успішних педагогів та порівнювати різні підходи до викладання, «формує в них потребу в неперервній освіті, здатність аналізувати, приймати рішення, виховує гнучкість мислення, пізнавальну активність, самостійність, тобто формує ключові професійні компетенції» [55, с. 2]. Це створює основу для самостійного прийняття рішень, розвитку індивідуального стилю викладання та формування особистої педагогічної позиції.

Участь у наукових дослідженнях дозволяє студентам випробовувати нові методики навчання, експериментувати з різними технологіями та аналізувати їхню ефективність у реальних умовах, «під час якої реалізуються суб'єкт-суб'єктні відносини» [55, с. 3]. Це сприяє кращому розумінню механізмів навчання та дає можливість студентам не лише засвоїти вже відомі підходи, але й вносити власні пропозиції щодо їх вдосконалення. Наприклад, студенти можуть брати участь у дослідженнях, присвячених методам мотивації учнів, диференціації навчання, розвитку критичного мислення або інтеграції цифрових технологій у навчальний процес. Це дозволяє їм глибше зрозуміти потреби учнів і з'ясувати, як навчання можна зробити більш результативним і цікавим.

Розробка та реалізація освітніх проєктів – ще один важливий аспект

дослідницької діяльності студентів. У процесі роботи над проектами студенти отримують можливість застосовувати свої знання на практиці, розробляти інноваційні рішення для реальних освітніх задач, а також оцінювати результати своєї діяльності. Це може включати, наприклад, створення нових навчальних програм, розробку інтерактивних занять або впровадження сучасних освітніх технологій у навчальний процес. Така діяльність не лише розвиває їхні професійні навички, але й сприяє формуванню впевненості у власних силах та готовності до впровадження інноваційних підходів у своїй майбутній педагогічній діяльності.

Аналіз практичних кейсів з реальної педагогічної практики є ще одним ефективним способом для студентів отримати досвід і розуміння специфіки педагогічної діяльності. Робота з кейсами допомагає студентам навчитися аналізувати різноманітні педагогічні ситуації, оцінювати сильні та слабкі сторони різних методик, а також розробляти альтернативні підходи для розв'язання навчальних проблем. Це дозволяє їм вчитися на основі реальних прикладів, розвивати гнучкість мислення та адаптувати свої знання до різних освітніх умов. Такий досвід надзвичайно корисний, адже він підготовлює студентів до роботи в умовах постійних змін та непередбачуваних ситуацій, з якими вони можуть зіткнутися в процесі викладання.

Залучення до дослідницької роботи також сприяє розвитку у студентів навичок самоаналізу та рефлексії. Після виконання дослідницьких завдань або участі у проектах студенти можуть аналізувати свої досягнення, помилки, труднощі та висновки, які вони зробили під час роботи. Це дозволяє їм глибше зрозуміти свої сильні та слабкі сторони, визначити напрями для подальшого розвитку та вдосконалювати свої професійні навички. Навички самоаналізу та рефлексії є надзвичайно важливими для формування зрілої професійної особистості вчителя, яка здатна до постійного самовдосконалення та адаптації до нових вимог і викликів професії.

Таким чином, залучення до дослідницької роботи є одним із ключових

елементів підготовки майбутніх учителів, яке сприяє не лише їхньому професійному зростанню, але й формує в них здатність до самостійного прийняття рішень, розвитку індивідуального стилю викладання та критичної оцінки власної педагогічної діяльності. Це допомагає студентам підготуватися до реалій сучасної освіти, розвиває в них впевненість у власних силах та готовність до впровадження нових підходів у своїй педагогічній практиці.

7. Підвищення рівня рефлексії та самоаналізу

Важливим компонентом професійної підготовки майбутніх учителів є розвиток навичок рефлексії та самоаналізу, що дозволяє їм не лише оцінювати свої дії, але й постійно вдосконалюватися на основі власного досвіду. Рефлексія допомагає педагогам усвідомлювати свої сильні та слабкі сторони, аналізувати власні педагогічні підходи, а також критично осмислювати причини успіхів чи невдач у процесі викладання. «Рефлексія є одним з основних механізмів розвитку самої діяльності та важлива на всіх етапах її здійснення» [69, с. 145]. Вона стає основою для постійного професійного зростання, оскільки дозволяє майбутнім учителям глибше зрозуміти, які методи є найбільш ефективними, як адаптувати навчальні матеріали до потреб різних учнів і як краще керувати класом.

Корисним інструментом для розвитку рефлексії є ведення педагогічних щоденників. У щоденниках студенти можуть записувати свої досягнення, труднощі, помилки, що виникають під час практики, а також аналізувати кожен досвід з позиції особистого зростання та вдосконалення. У такому щоденнику студент може фіксувати не тільки те, що вдалося, але й ситуації, які викликали труднощі, роздуми про причини проблем та можливі шляхи їх подолання. Ведення педагогічного щоденника дозволяє глибше заглиблюватися в процес самоаналізу та формує звичку до регулярного оцінювання своєї роботи, що, в свою чергу, розвиває критичне мислення та здатність до самовдосконалення.

Рефлексія також сприяє вмінню розглядати власні помилки як можливість для розвитку. Замість того, щоб сприймати невдачі як поразку, студенти вчаться

розглядати їх як шанс для вдосконалення своїх навичок і підходів. Це дозволяє майбутнім педагогам бути більш гнучкими, відкритими до нових ідей і готовими адаптуватися до умов, які постійно змінюються. Педагог, який володіє навичками рефлексії, стає більш обізнаним у своїх діях, здатним ефективніше комунікувати з учнями та колегами, а також приймати більш обґрунтовані рішення у складних навчальних ситуаціях.

Крім того, рефлексія допомагає студентам розвинути навички самоорганізації та управління власним розвитком. Оцінюючи свої досягнення та труднощі, вони можуть визначати конкретні напрями для подальшого вдосконалення, ставити перед собою конкретні професійні цілі, обирати відповідні методи навчання та ресурси для їх досягнення. Це сприяє формуванню усвідомленого підходу до професійного розвитку та допомагає студентам стати відповідальними за свій професійний ріст і підвищення кваліфікації.

Корисним доповненням до ведення щоденників можуть бути рефлексивні сесії, де студенти обговорюють свої досягнення, труднощі та роздуми з наставниками або викладачами. Під час таких сесій студенти можуть отримувати зворотний зв'язок від фахівців, отримувати нові ідеї та бачення щодо підходів до навчання, обговорювати шляхи подолання труднощів. Цей формат дозволяє студентам навчитися бачити свої дії з різних перспектив, розширюючи їхнє розуміння професійної діяльності та підвищуючи впевненість у своїх педагогічних здібностях [9, с 7].

Таким чином, розвиток навичок рефлексії та самоаналізу є необхідним компонентом професійної підготовки вчителя. Ці навички допомагають майбутнім педагогам краще зрозуміти себе, навчитися на власних успіхах і помилках, адаптувати свої методи викладання до умов навчального процесу та постійно вдосконалювати свої професійні якості. Вони сприяють формуванню вчителя, який здатний критично оцінювати власну діяльність і працювати над її покращенням, що є важливим для забезпечення високої якості освіти.

8. Впровадження наставницької підтримки

Наставницька підтримка є надзвичайно ефективним способом допомоги студентам у процесі оволодіння практико-орієнтованими технологіями та розвитку професійних навичок. Вона передбачає, що досвідчені педагоги, які вже мають значний досвід роботи в освітній сфері, супроводжують і підтримують студентів, надаючи їм можливість вчитися на основі реальних прикладів, отримувати цінні поради щодо роботи з учнями, а також отримувати зворотний зв'язок щодо своєї професійної діяльності. Наставництво допомагає студентам не лише опанувати нові методи, але й адаптуватися до складних аспектів роботи в класі, таких як управління поведінкою учнів, ефективне планування уроків і взаємодія з батьками. «Діяльність наставника є багатоаспектною, оскільки він повинен мати великий життєвий і професійний досвід» [48, с. 6].

Наставники можуть допомагати студентам адаптуватися до професійного середовища, зокрема знайомити їх з етичними нормами, стандартами поведінки, очікуваннями та принципами взаємодії з колегами, адміністрацією та учнями. Це особливо важливо для тих, хто лише починає свій професійний шлях, адже перехід від теоретичної підготовки до практичної діяльності може бути стресовим і вимагати значного адаптаційного періоду. Завдяки підтримці наставника студенти отримують змогу вільніше опановувати нові методи, а також отримувати своєчасну допомогу в розв'язанні професійних проблем.

Наставники також можуть допомагати студентам у розробці й застосуванні ефективних методів навчання, пропонуючи перевірені методики, ділитися власним досвідом щодо складних педагогічних ситуацій, а також адаптувати свої поради до конкретних потреб і рівня підготовки кожного студента. Це дозволяє майбутнім учителям краще зрозуміти, як працюють різні методи в реальних умовах, і навчитись оптимізувати навчальний процес відповідно до потреб учнів та загальних цілей навчального плану. Наставництво забезпечує глибше розуміння основ педагогічної діяльності та допомагає

розвинути вміння приймати зважені рішення на основі отриманого зворотного зв'язку.

Залучення досвідчених педагогів як наставників сприяє формуванню професійної впевненості у студентів, адже вони мають змогу отримати реальну підтримку від фахівців, які успішно працюють у галузі освіти. Підтримка наставника дозволяє студентам усвідомити, що складні ситуації та виклики у професійній діяльності є природними, і отримати конструктивні підказки щодо їх подолання. Це допомагає майбутнім учителям поступово розвивати впевненість у власних силах, відчувати менше страху перед помилками та набувати позитивного ставлення до процесу самовдосконалення.

Наставницька підтримка також стимулює розвиток рефлексивних навичок, оскільки студенти регулярно отримують зворотний зв'язок про свої дії та результати роботи. Під час зустрічей з наставниками вони можуть обговорювати свої досягнення, труднощі, отримувати поради щодо можливих шляхів вдосконалення та бачити нові перспективи у своїй педагогічній діяльності. Така рефлексія сприяє формуванню критичного мислення, що є важливим для професійного зростання, оскільки вчителі, які вміють рефлексувати, стають більш гнучкими, здатними адаптуватися до змін і підвищувати якість своєї роботи [45].

Отже, впровадження наставницької підтримки має суттєве значення для підготовки майбутніх учителів. Це дозволяє студентам отримувати цінну допомогу від досвідчених педагогів, які допомагають їм ефективніше адаптуватися до професійного середовища, надають конструктивний зворотний зв'язок та сприяють розвитку впевненості у власних силах. Наставництво створює основу для професійного зростання студентів, допомагаючи їм підготуватися до роботи в навчальних закладах і сприяє підвищенню загальної якості педагогічної підготовки.

Висновки до третього розділу

Грунтуючись на результатах аналізу теоретичних засад використання технологій практико-орієнтованого навчання як інструменту розвитку профорієнтаційної компетентності майбутніх учителів, нами було виокремлено та охарактеризовано сукупність організаційно-педагогічних умов, за яких цей процес буде більш ефективнішим, як-от: упровадження практико-орієнтованих технологій в освітній процес; забезпечення співпраці з освітніми закладами та професійними спільнотами; реалізація розвитку педагогічної майстерності та рефлексивних навичок майбутніх педагогів; забезпечення доступу до сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; формування особистісної мотивації до професійного розвитку тощо.

Окрім цього нами було розроблено методичні рекомендації, що стане важливим кроком у підвищенні рівня поточної готовності майбутніх учителів до використання технологій практико-орієнтованого навчання. Впровадження цих рекомендацій дозволить не тільки забезпечити студентів необхідними професійними знаннями, а й сформувати у них стійкі компетентності. Практико-орієнтовані технології навчання орієнтовані на здобуття учнями не лише теоретичних знань, а й практичних навичок, що сприяє їхній інтеграції у професійну діяльність, а також розвиває вміння вирішувати реальні завдання в умовах навчального закладу.

Акцентовано увагу на тому, що методичні рекомендації також допоможуть майбутнім учителям відчувати впевненість у власних силах, що є ключовим для ефективного виконання професійних завдань. Завдяки систематичній роботі з наставниками, участі у тренінгах, майстер-класах, практичних заняттях і залученням до дослідницької діяльності студенти матимуть можливість краще усвідомити особливості своєї професії та свою роль в освітньому процесі. Це сприятиме їхній готовності до інтеграції в сучасне освітнє середовище, де висока технологічна інтеграція вимагає від учителів адаптації до нових освітніх інструментів.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження було встановлено, що підготовка майбутніх учителів до використання технологій практико-орієнтованого навчання є важливим напрямом професійної освіти, який сприяє розвитку їхньої профорієнтаційної компетентності. В умовах сучасного освітнього середовища, що постійно змінюється, зростають вимоги до професійної підготовки педагогічних кадрів, яка повинна відповідати як викликам часу, так і потребам учнів. Впровадження практико-орієнтованих технологій стає необхідною умовою для забезпечення ефективності навчального процесу та формування у майбутніх учителів важливих професійних компетентностей.

Зафіксуємо основні висновки результатів магістерської роботи нижче.

1. Встановлено, що практико-орієнтовані технології в навчанні сприяють не лише теоретичній, але й практичній підготовці педагогів, що дозволяє майбутнім учителям успішно інтегруватися у професійне середовище та ефективно адаптувати навчальний процес під потреби учнів. Це є важливим аспектом у розвитку їхньої профорієнтаційної компетентності.

2. Дослідження показало, що розробка та впровадження організаційно-педагогічних умов, таких як підтримка наставництва, залучення студентів до дослідницької діяльності, використання інформаційно-комунікаційних технологій та проведення тренінгів, є важливими для забезпечення якісної підготовки майбутніх учителів. Це дозволяє студентам не лише засвоювати теоретичні знання, а й практично застосовувати їх у реальних умовах навчального закладу.

3. Аналіз результатів дослідження підтвердив важливість наставницької підтримки у процесі підготовки вчителів. Завдяки взаємодії з досвідченими педагогами, студенти отримують цінний зворотний зв'язок, можливість працювати з реальними освітніми ситуаціями та розвивати рефлексивні навички, що є необхідними для формування професійної впевненості та адаптивності.

4. Розроблені методичні рекомендації стали ефективним засобом підвищення рівня готовності майбутніх учителів до використання практико-орієнтованих технологій. Залучення до тренінгів, майстер-класів, ведення педагогічних щоденників, участь у наукових гуртках і конференціях допомагають студентам засвоювати новітні методи, опанувати інформаційно-комунікаційні технології та розвивати здатність до самоаналізу.

Завдяки систематичній організації мотиваційного середовища у процесі навчання студенти розвивають бажання постійно вдосконалювати свої навички, вивчати нові методики, експериментувати з інноваційними підходами та здійснювати самостійний аналіз своєї педагогічної діяльності. Це сприяє формуванню в них готовності до саморозвитку та підвищення професійного рівня протягом усієї кар'єри.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що підготовка майбутніх учителів до використання технологій практико-орієнтованого навчання є необхідною умовою для розвитку профорієнтаційної компетентності, яка дозволяє випускникам педагогічних спеціальностей ефективно виконувати свої професійні обов'язки. Використання зазначених методичних рекомендацій, розроблених у процесі дослідження, створює умови для всебічного розвитку майбутніх педагогів, їх успішної адаптації до професійної діяльності та підвищення якості навчального процесу в умовах сучасної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 20 інтерактивних методів навчання. URL: https://znayshov.com/News/Details/20_interaktyvnykh_metodiv_navchannia#google_vignette
2. Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (24 листопада 2011р., м. Київ): у 2ч. - Ч. 1./уклад.: Л.М. Карпенко, С.О. Тарасюк, Л.Г. Авдєєв та ін. К.: ІПК ДСЗУ, 2011. 324 с.
3. Алексєєва С.В. , Єршова Л. М., Закатнов Д. О. , Лозовецька В. Т. , Орлов В. Ф. Планування й розвиток професійної кар'єри учнівської молоді у системі професійно-технічної освіти: навчальний посібник. Житомир: «Полісся», 2018. 186 с.
4. Амбарцумян Д. Важливість емпатії у класі або як стати більш чуйним вчителем. URL: <https://grade.ua/uk/blog/vazhnost-empatii-kak-stat-bolee-otzyvchivym-uchitelem/>
5. Антонова О.Є. Практико-орієнтований підхід у формуванні професійної майстерності майбутнього вчителя. Теорія і практика професійної майстерності в умовах цілежиттєвого навчання: монографія. Житомир : Вид-во Рута, 2016. 316 с.
6. Базелюк О. В., Боровик Д. В., Вовковінський М. І. Професійна орієнтація: теорія і практика: наук.-метод. посібн. Київ, 2011. 278 с.
7. Бахтіярова Х.Ш. Інноваційні технології навчання: навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. К. : НТУ, 2017. 172 с.
8. Безуглий Д. С. Візуалізація як сучасна стратегія навчання. *Фізико-математична освіта*. 2015. №1 (7). 146 с.

9. Березюк О.С., Мудра О. Рефлексивна складова дидактичної підготовки учителів початкової школи в умовах сучасної освітньої системи. Тенденції модернізації національних освітніх систем: збірник наукових праць / за ред. О.С. Березюк, О.М. Власенко. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 158 с.

10. Бондар В.І. Дидактика: ефективні технології навчання студентів. К.: Вересень, 1996. 129 с.

11. Бугра А.В., Коновал О.А. Методика самостійної роботи студентів : навчально-методичний посібник. Кривий Ріг : КПІ ДВНЗ «КНУ», 2014. 124 с.

12. Василенко Н. В. Технологія організації самостійної роботи в системі безперервного навчання педагогічних працівників. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=2880.

13. Волкова Н.П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навч.-метод. посібн. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с.

14. Глобін О.І., Бурда М.І., Васильєва Д.В., Волошена В.В., Вакуленко О.П., Мацько Н.Д., Хмара Т.М. Компетентнісно орієнтована методика навчання математики в основній школі: метод. посібн. К.: Педагогічна думка, 2015. 245 с.

15. Головченко С.В. Організація та проведення масових профорієнтаційних заходів: метод. посібн. Видавництво НМЦ ПТО у Дніпропетровській області, 2013. 32 с.

16. Горпинюк В.П., Докукіна О.М., Т. В. Кравченко та ін. Педагогічна підготовка сімей різного типу до професійного самовизначення старшокласників: метод. посібн. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 237 с.

17. Гуцан Л.А. Сучасні проблеми професійного самовизначення учнівської молоді. Київ, 2011. С. 40-48.

18. Гуцан Л.А. Застосування сучасних профорієнтаційних технологій для підготовки учнівської молоді до вибору майбутньої професії. Київ. 10 с.

19. Дванадцять важливих професійних навичок для вчителів. URL: <https://ua.jobble.org/blog/12-vazhlyvyh-profesijnyh-navychok-dlya-vchyteliv/>
20. Дванадцять інноваційних технологій в освіті: що українцям можна запозичити просто зараз. URL: <https://osvitoria.media/experience/12-innovatsijnyh-tehnologiyi-v-osviti-shho-ukrayintsyam-mozhna-zapozychyty-prosto-zaraz/>
21. Демченко В.В. Шляхи формування мотивації до професійного самовдосконалення майбутніх вчителів візичного виховання. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Київ. 220 с.
22. Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти». URL: <https://imzo.gov.ua/pro-imzo/>
23. Дистанційне навчання: психологічні засади : монографія. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. 240 с.
24. Дмитренко П. В., Косяк І. В. Формування профорієнтаційної компетентності як складової фахової підготовки майбутніх вчителів технологій. Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/9037/DMYTRENKO.pdf?sequence=1>
25. Добровольська О. та ін. Навички для успішної кар'єри [курс для здобувачів освіти закладів професійної (професійно-технічної) освіти]. Київ: 2020, 48 с.
26. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. URL: <https://jobs.ua/dkhp>
27. Дубасенюк О.А. Актуальні проблеми професійної освіти: навч.-метод. посібн. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. 352 с.
28. Єгорова Є. В., Ігнатович О. М., Кобченко В. В. та ін. Професійна орієнтація: навч. підручник. Кіровоград, 2014. 240 с.

29. Зінченко В.П. Модель формування профорієнтаційної компетентності майбутніх педагогів та їх експериментальна перевірка. Sciences of Europe. № 48. Прага, 2020. 70 с.

30. Ігнатович О. М., Татаурова-Осика Г. П., Шевенко А. М. Психологія професійної діагностики та професійного консультування. ТОВ «Імекс-ЛТД», 2021. 227 с.

31. Інклюзія в освіті. Ресурсний центр підтримки інклюзії в освіті. URL: https://rcpio.ippo.kubg.edu.ua/?page_id=48

32. Інститут професійних кваліфікацій. Обсерваторія ринку праці. URL: <http://svitprof.org.ua>

33. Інструкція щодо організації та проведення екскурсій і подорожей з учнівською та студентською молоддю. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1341-14#Text>

34. Капченко Л.М., Тарасюк С.О., Авдєєв Л.Г. Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (24 листопада 2011 року м. Київ). К.: ИПК ГСЗУ, 2011. 324 с.

35. Концепція нової Української школи. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

36. Лист МОН «Методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу під час проведення навчальних екскурсій навчальної практики учнів загальноосвітніх навчальних закладів». 06.02.2008 N 1/9-61. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v9-61290-08#Text>

37. Леонтьєва І.В. Педагогічний кейс як засіб розвитку критичного мислення майбутніх викладачів. DOI: 10.28925/2311-2409.2019.32.4.

38. Лехіцький Т.В. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до використання візуалізації в освітньому процесі. 10 листопада 2022 р. Київ : Науково-методичний центр ВФПО, 2022. 153 с.

39. Лисенко О.І. Педагогічна практика як мотивація до майбутньої професії. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4813/Lysenko.pdf?sequence=1>
40. Лугова В. М., Голубєв С. М. Основи самоменеджменту та лідерства: навч. посібн. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 212 с.
41. Лупак Н. М. Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів мистецтва: засади інтермедіальної технології : монографія. Тернопіль: Підручники і посібники, 2020. 452 с.
42. Максименко С.Д. Генетико-моделюючий метод дослідження особистості. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Психологічні науки. 2014. Вип. 2.13. С. 8–16.
43. Мачинська Н.І., Стельмах С.С. Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 180 с.
44. Мельник О.В., Уличний І.Л. Науково-методичне забезпечення профорієнтаційної роботи зі старшокласниками: науково-методичний посібник для вчителів. К.: 2008. 122 с.
45. Можливість для молодих учителів: дивіться, як долучитися до програми менторської підтримки «MentorMe». URL: <https://nus.org.ua/news/mozhlyvist-dlya-molodyh-uchyteliv-dyvitsya-yak-doluchytysya-do-programy-mentorskoyi-pidtrymky-mentorme2/>
46. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. МОН. 2016. 40 с.
47. Освітнім управлінцям: 6 кроків і 14 порад, як написати проєктну заявку, яку підтримають міжнародні організації та донори. URL: <https://nus.org.ua/articles/osvitnim-upravlintsyam-6-krokov-i-14-porad-yak-napysaty-proyektnu-zayavku-yaku-pidtrymayut-mizhnarodni-organizatsiyi-ta-donory/>

48. Осипова Т. Ю. Педагогічна підтримка як умова підготовки майбутніх учителів до наставницької діяльності. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/6675?locale=uk>

49. Особистісно орієнтовані технології навчання і виховання у вищих навчальних закладах : колект. моногр. Київ, 2008. 254 с.

50. Особливості організації інклюзивного освітнього середовища: принципи універсального дизайну та розумного пристосування, ресурсна кімната, медіатека. URL: <http://posibnyk.nus.org.ua/theme-4-features-organization-inclusive-educational-environment-principles/>

51. Офіційний сайт Криворізького державного педагогічного університету. URL: <https://kdpu.edu.ua/pro-nas/pro-universytet.html>

52. Охорона праці. URL: <https://mtu.gov.ua/content/ohorona.html>

53. Охріменко З.В., Морін О.Л., Шевенко А.М., Закатнов Д.О., Піддячий М.І. Формування професійно-ціннісних орієнтацій учнів до трудової діяльності в умовах сучасного освітнього середовища: монографія. Київ, 2022. 152 с.

54. Петренко І, Бабій О. До бізнесу за 6 кроків. Клуб сталого бізнесу. URL: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=902338655032288&set=pb.100057684841765.-2207520000>

55. Платформа кар'єрного розвитку Career Hub. URL: <https://careerhub.in.ua/allprojects/career-lessons/>

56. Повідайчик О.С., Герич М.С., Повідайчик М.М. Залучення студентів до науково-дослідницької діяльності з перших курсів як педагогічна умова формування конкурентноздатних фахівців. *Теорія і методика професійної освіти*. Вип. 20. Т. 2. С. 97-100.

57. Пологовська Ю. Ю., Щабельська В. Г. Формування профорієнтаційної компетентності в майбутніх учителів географії. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-37-2.2.9>

58. Пономарьова Н.О. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів інформатики до профорієнтаційної роботи у загальноосвітніх навчальних закладах. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Міністерство освіти і науки України, Харків, 2018. 326 с.

59. Правила безпечного використання електроприладів. URL: <https://kyiv.dsns.gov.ua/news/ostanni-novini/pravila-bezpecnogo-vikoristannia-elektropriladiv>

60. Практико-орієнтоване навчання як засіб професіоналізації майбутніх фахівців інформаційно-документознавчої галузі. URL: <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/article/view/941>

61. Практичні заняття. URL: <https://aisu.school/praktychni-zaniattia/>

62. Професійна орієнтація у Новій Українській Школі. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/konczepczyia-profori%D1%94ntaczii%CC%88-dlya-gromadского-obgovorennya-16_12_20-.pdf.

63. Професійна орієнтація: теорія і практика: науковометодичний посібник [для педагогічних працівників]. Івано-Франківськ: «Тіповіт», 2011. Вип. №2. 279 с.

64. Профорієнтація: стан і перспективи розвитку: збірник матеріалів Х ювілейних Всеукраїнських психолого-педагогічних читань, присвячених пам'яті доктора педагогічних наук, професора Федоришина Бориса Олексійовича / за ред. Н. В. Павлик. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, 2020. 147 с.

65. Психологічна готовність дитини до систематичного навчання в школі. URL: <https://studfile.net/preview/5461775/>

66. Радкевич В. (2005). Інноваційні процеси у сучасній професійній школі. *Професійно-технічна освіта*. № 1. С. 9–11.

67. Рефлексія на уроці: методика організації та прийоми проведення. URL: <https://osnova.com.ua/refleksiya-na-urotsi-metodika-organizatsii-ta-priyomi->

provedennya/?srsltid=AfmBOoqpufSb5f6yvdfKN2C4wCiU6rMaA6m8veneYd-Pmn9moYjVrN_r

68. Ринок праці Дніпропетровської області. URL: https://solidarityfund.org.ua/wp-content/uploads/2022/09/final_dnipro_eu4skills.pdf

69. Роганова М. В., Рашидова С. С., Роганов М. М. Професійна рефлексія викладача закладу вищої освіти як умова його педагогічної культури URL: <https://doi.org/10.33216/2220-6310/2023-105-1-141-151>

70. Розвиток аналітичних здібностей: ефективні методи та вправи. URL: <https://obery-uspih.com.ua/samorozvytok/rozvytok-analitychnykh-zdibnostey-efektyvni-metody-ta-vpravu/>

71. Розвиток професійної культури майбутніх фахівців: виклики, досвід, стратегії, перспективи: збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції (24-25 листопада 2022 р.). Київ : Наукова столиця, 2022. 205 с.

72. Розробка планів евакуації на випадок пожежі. URL: <https://oppb.com.ua/news/rozrobka-planiv-evakuaciyi-na-vypadok-pozhezhi>

73. Саєнко Н.С., Голуб Т.П., Лавриш Ю.Е., Лук'яненко В.В., Литовченко І.М. Інтеграція цифрових технологій в освітній процес: виклики та перспективи: монографія. Київ: Вид-во «Центр учбової літератури». 2022. 220 с.

74. Сисоева С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих. *Рідна школа*. № 4. 2010. С. 1-6.

75. Січкаренко К. О. Розвиток цифрових освітніх платформ та поширення цифрових компетенцій в освіті. *Ефективна економіка*. 2018. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6792>.

76. Скок А.Г. Комунікативна толерантність викладача вищого навчального закладу. Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка, 2007. С. 1-6.

77. Сторожук Х.В., Старченко М.В. Студентські наукові заходи як засіб формування іншомовної компетентності студентів-медиків. Теорія і методика професійної освіти. К., 2022. 216 с.

78. Стражнікова І.В. Підготовка фахівців для закладів вищої освіти: практико-орієнтований підхід. URL: http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/9708/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B6%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8%20.pdf
79. Супервізія: професійна підтримка і професійний розвиток педагогів: навч.-метод. посібн. URL: <http://barna-consult.com/wp-content/uploads/2021/10/Superviziya-Poradnyk-VF-Krok-za-krokom.pdf>
80. Сурмін Ю. Кейс-метод: становлення та розвиток в Україні. *Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України*. 2015. № 2. С. 19–29.
81. Сучасні тенденції у галузі освіти. URL: <https://osvita.ua/news/91458/>
82. Теличко Н. В. Теорія і методика формування основ педагогічної майстерності майбутнього учителя початкових класів : монографія. К : Кондор-Видавництво, 2014. 522 с.
83. Трансформація особистості, суспільства та ринку праці: виклики майбутнього та вплив на освіту. Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції 20-22 вересня 2023р. м. Харків, Україна. URL: https://defep.chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/11/Coll_of_abs_DEFEP_20-22_Sep_2023.pdf.
84. Тридцять професій, що будуть актуальними у найближчі 10 років. URL: <https://bf.diia.gov.ua/articles/30-profesij-shcho-budut-aktualnimi-u-najblizhchi-10-rokiv>
85. Федорук П.І. . Адаптивні тести: статистичні методи аналізу результатів тестового контролю. *Математичні машини і системи*. 2007, № 3-4. С. 122-138
86. Форми підвищення кваліфікації вчителів. URL: <https://op.ua/ru/pedclass/naukova-stattya/formi-pidvischennya-kvalifikaciyi-vchiteliv>

87. Чайка В. М. Основи дидактики : навч. посібн. Київ, 2011: Академвидав, 240 с. URL: <https://westudents.com.ua/glavy/48223-sistemniy-pdhd.html>

88. Шостак І. І. Оствітні проєкти як форма організації навчально-пізнавального середовища. URL: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.82.13>

89. Що має бути в школі для першої домедичної допомоги й де навчитися її надавати. URL: <https://nus.org.ua/articles/shho-maye-but-y-v-shkoli-dlya-pershoyi-domedychnoyi-dopomogy-j-de-navchytysya-yiyi-nadavaty/>

90. Як американські університети готують студентів до кар'єри. URL: <https://www.holosameryky.com/a/yak-amerykanski-universytety-hotuiut-studentiv-do-karyery/4629355.html>

91. Як організувати якісну роботу команди психолого-педагогічного супроводу: поради для керівника закладу освіти. URL: <https://sqe.gov.ua/yak-organizuvati-yakisnu-robotu-komand/>

92. Як правильно комунікувати із цільовою аудиторією, щоб був результат. URL: <https://euprostitir.org.ua/practices/134309>

93. Які є типи кар'єрного розвитку. URL: <https://budni.robota.ua/career/yaki-ye-tipi-kar-yernogo-rozvitku>

ДОДАТКИ

Додаток А

АНКЕТА

для опитування студентів, щодо визначення стану поточної готовності використовувати технології практико-орієнтованого навчання

1. Дайте визначення поняттю «технології практико-орієнтованого навчання»?
2. Як Ви вважаєте, чи підвищиться мотивація здобувачів освіти, якщо вони будуть розуміти навіщо, з якою метою, для чого, де використовується учбовий матеріал, тема, задача, предмет?
3. Чи є доцільним час від часу запитувати в учнів про те, як би вони хотіли змінити освітній процес та намагатися взяти до уваги цю інформацію для удосконалення?
4. Чи потрібно час від часу звертатися до зовнішнього фахівця/експерта для того, щоб він міг об'єктивно оцінити освітній процес для подальшого коригування і покращення результатів навчальної роботи?
5. Які вам більше подобається виконувати завдання чисто теоретичні чи ті, які можна використати на практиці?
6. Як вам комфортніше працювати - з готовим навчальним матеріалом, чи змінювати, наповнювати своїми роз'ясненнями, прикладами, задачами?
7. Що Ви вважаєте більш доцільним:
8. Як на Вашу думку необхідно спрямувати навчальну діяльність учня, який показує видатні успіхи?

9. Чи вважаєте Ви доцільним створювати спільноти з учнів, які зацікавлені в якійсь навчальній дисципліні для роботи щодо здобуття наукових грантів, участі в конкурсах, конференціях, написанню науково-дослідницьких робіт?

10. Якщо Ви маєте учня, який зовсім не зацікавлений у навчальній дисципліні, яку Ви викладаєте, чи треба наполягати на покращенні його знань або залишити його на теперішньому рівні без спроб просунути в навчанні?

11. Чи треба на постійній основі робити аналіз успіхів учнів у навчанні і, виходячи із цієї інформації, коригувати навантаження - збільшувати там, де є схильність і зменшувати там, де важко дається?

12. Чи має вчитель займатися постійним пошуком програм, грантів, конкурсів зі своєї навчальної дисципліни і залучати до цих заходів учнів?